

CVETJE

z vertov sv. Frančiška.

Časopis za verne katoliško ljudstvo,
zlasti za ude tretjega reda sv. Frančiška.

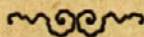
S privoljenjem cerkvenih in redovnih oblasti
vreja in izdaja

P. Stanislav Škrabec,
mašnik reda manjših bratov sv. Frančiška.

Vsebina 12. zvezka.

Božje zapovedi. Osmo zapoved	358.
Deveta in deseta zapoved. Sklep	357.
Zveličani Jernej, duhovnik tretjega reda. Toskanski Job	358.
S Kitajskega. Misijonska sporočila p. Baptista. VII. (Konec).	360.
O koristi in sadu miloščine. 41. „sijenska“ pridiga sv. Bernardina. (Konec)	365.
Življenje in marternišvo dveh blaženih kapucinov,	
7. Poglavlje (Dalje in konec)	368.
8. „ Poveličanje	373.
9. „ Marternika priznana blaženima	375.
10. „ Še enkrat Abesinija	376.
Priporočilo v molitev	383.
Zahvala za vslišano molitev	383.
Za kitajski misijon	384.
Rimsko-frančiškanski koledar za leto 1907. Mesec december	384.

V GORICI
Narodna Tiskarna
1907.

Načert berzopisne abecede za slavenske in druge glavne evropske jezike.

(Konec.)

Bistevnišim glasovom znaniših evropskih jezikov smo menda vsem že določili berzopisna znamenja, primerna, koliker je sploh mogoče. Gospodje, ki se nekoliko spoznajo na tem polju, so si jih mogli sami napisati brez posebne težave. Pa skerbeli bomo vender, da prinesemo prihodnjič njih popolni pregled po rokopisu, tako da se bodo tisti, ki jim naše dopovedovanje ni bilo zadosti jasno, lahko začeli učiti tega našega prvega zares slovenskega berzopisa. Po pravici ga smemo namreč tako imenovati, ker je bil najprej namenjen za našo slovenščino, z ozirom seveda na hervažčino ali serbščino. Pa razširil se je nekako sam od sebe tudi na ostale slavenske in več ali menj tudi na druge poglavitniše evropske jezike. Da sploh na vse, kar jih je na svetu, tega seveda ne moremo terditi. Ne le berzopisne, tudi navadne abecede za vse jezike na zemlji do današnjega dne nihče ne more sestaviti, ker so mnogi jeziki tuđi prvim jezikoznavcem ali še čisto neznani, ali znani le iz poveršnih zapiskov, sestavljenih po nepopolnem španskem ali celo po zmedenim angleškem pravopisu. Še s p. Schmidtovim „Anthropos-Alphabet“-om, ki ga imamo zdaj vsega pred očmi, ki ga pa iznajdebnik sam nikaker ne smatra za popolnega, se naš ne more meriti brez pomiselka. Kedo bi mogel dajati berzopisna znamenja več ko dvanajstim različnim *r*, ako je slišal na svoja ušesa le dva ali tri? Kedo bi jih iskal celo glasovom, ki ne ve, ali se v resnici govore kje ali ne?

Nekaj znamenj pa imamo vender še pripravljenih za tiste neevropske jezike, ki so za nas imenitniši ali so nam v tem ali onem oziru bliže od drugih. Naši egiptovski Slovenci imajo vsak dan priliko slišati arabščino in ta, dasiravno je po svojem zvenenju, kaker se je bralo, nekako podobna naši slovenščini, ima vender neke posebne glasove, ki v evropskih jezikih niso znani. Drugi, zlasti v jezikoslovju jako važen jezik neevropski je stara indovščina, sanskert. Tudi ta, dasiravno z našimi jeziki enega rodu, ima neketere glasove, ki so pri uas neznani. To so tako imenovani cerebraljni ali kakuminaljni soglasniki, nekaki v sredi ust visoko pod nebom artikulirani *t*, *d*, *s*, *z*, *n*, *l*, in *r*. V latinski transskripciji se pišejo navadno s piko pod temi čerkami. Mi jim dajmo znamenja, ki bodo kazala sicer, da so dentaljni glasovi, pa ob enem da so jako blizu palatalnim ali guturalnim. Navadna znamenja za *t*, *d*, *l* in *n* se v gorenjem loku zožijo, v doleujem nekoliko razširijo. Za *r* vzemimo Gabelsbergerjev *u*,*) ki je v

*) Cerebraljni *r* bi stal torej proti našima interdentaljnima prepisnikoma v tem razmerju kaker navadni naš *l* proti *t* in *d*. Vender bo prav, da dodamo interdentaljnima prepisnikoma spod majhino petljo, da bosta podobna zmanjšanemu Gabelsbergerjevemu začetnemu *z*.

CVETJE

z vertov sv. Frančiška.

XXIV. tečaj.

V Gorici, 1907.

12. zvezek.

Božje zapovedi.

P. S. Z.

(Konec).

Osma zapoved.

Telo in kar nam je za življenje potrebno, moramo varovati in bližnjemu v teh rečeh ne smemo škode delati. Tako nas učite peta in sedma zapoved. Treba je pa varovati tudi dušne dobrote bližnjega, mej njimi posebno njegovo dobro ime, kaker veli osma zapoved: „Ne pričaj po krivem zoper svojega bližnjega“.

Resnica je last in hrana duše. Kaker zahteva telo potrebni živež n pijačo, tako tirja in hrepeni duša po resnici in znanju. Že malo dete izprašuje mater in očeta po sebi neznanih rečeh; njegova duša išče spoznanja in resnice, ali recimo z drugimi besedami: detečja duša hrepeni po hrani. Zato govori prav sv. pismo, ki pravi: „Človek ne živi samo ob kruhu, ampak ob vsaki besedi, ki prihaja iz ust božjih“.

Duši je prirojeno, da hrepeni po resnici, kaker je telesu lastno, da zahteva svojo hrano. Vender se pogosto zgodi, da damo telesu vse potrebno, duši pa odrekamo, kar ona tirja, in jo pustimo istradati, v iraje se resnici in božji modrosti. Svetne skerbi in zemeljske

dobrote omamijo mnoge, da navezujejo svoje serce na minljivo, resnico pa, ki večno ostane, zametujejo. Zato zapoveduje Bog: „Nikdar ne pričajte krivo, ampak vedno resnico govorite“. Zato je poslal tudi svojega Sinu na svet, da nas je resnico učil in nam razodel nauke, katerih po svojem slabotnem razumu nismo mogli doseči. Zato, da pridemo do resnice in po nji živimo, je Jezus poslal aposteljne in jim naročil: „Pojdite po celem svetu in učite vse narode“. Zato je poslal sv. Duha in ustanovil sv. cerkev, da nam kaže pot resnice in življenja.

Volja božja je torej, da po resnici hrepenimo, jo iščemo, in keder jo najdemo, se je tudi oklenemo in po nji ravnamo. Spoznani resnici se vstavljati, se pravi, ravnati proti volji božji.

Nasprotje resnici je laž.

Laže tisti, ki vedoma drugače govori kakor misli. Če kedo neresnico govori, pa misli, da je tako, kakor pravi, on ni lagal, ampak se le motil. Če pa drugače misliš in drugače govoriš, lažeš in grešiš proti osmi zapovedi.

Laž je eden najstarejših grehov. Lagal je že hudobni duh prvim starišem v raju.

Tudi v naših dneh mnogi lažejo, nekateri iz šale in navade, drugi zavoljo dobička, posebno prodajavci, mešetarji, obertniki, zopet drugi v sili in zadregi boječi se kazni, škode, sramotenja, šibe itd.

Laž je greh in naj bo te ali druge verste. Sv. pismo pravi: „Lažnjive ustnice so pred Gospodom gnjusoba“. „Gerd madež je laž na človeku“. Sv. Avguštín je napisal o laži celo knjigo in v nji pravi mej drugim, da ni dovoljeno lagati nikedar, tudi če bi z eno samo malo lažjo mogel rešiti vse pogubljene iz pekla.

Laž je sama na sebi mali greh, če je pa združena z obrekovanjem, s pohujšanjem ali veliko škodo, je pa prav pogosto smertni greh.

Laž škoduje drugim in lažnjivcu. Druge zapeljuje od resnice, sebe pa v greh in sramoto. Pregovor pravi: „Kedor laže, tudi krade“.

Z lažjo je sorodna hinavščina.

Kajn je prijazno povabil Abeljna na polje, tako da si je mogel Abelj o Kajnu le dobro misliti. Kajn ni lagal z besedo, a lagal je v delih. — Herod je uljudno naročil trem modrim, naj se vernejo nazaj, da bo šel tudi on sam molit novorojeno dete. On je lagal z besedo n deli. Juda Iškarijot se ljubeznivo bliža Jezusu, poljubi ga in pozdravi, v sercu ga je pa izdajal — laž je bila v njegovem ravnanju.

Tako so tudi v našem času osebe, ki se navidezno kažejo prijazne, njihov jezik je poln sladkih besedi, klanjajo se in te hvalijo, izražajo na razne načine svojo udanost in naklonjenost, pa komaj so malo od tebe oddaljeni, ali te več ne potrebujejo, udarjajo po tebi neusmiljeno z jezikom in peresom. To so hinavci. — Neketere osebe so podobne negdanjim farizejem; v javnosti se kažejo pobožne, pogosto se spovedujejo, večkrat pristopajo k sv. obhajilu, obiskujejo cerkve in altarje, znotraj so pa polne napuha, da ne morejo nobene žaljive besede mirno prenesti, in druge presoajajo in obsojajo. To so hinavci in hinavke, v katerih ni resnice. Njih dela so lažnjiva. Zveličar je te in one primerjal pobeljenim grobom in jih imenoval volkove v ovčji koži.

Hinavščino Jezus zelo sovraži. Vsake verste grešnike je k sebi vabil, šel je v hišo negdaj skopega Zaheja, govoril se ženo pri Jakobem vodnjaku, oprostil prešuštnico, izvolil preganjavca Savla, vzel v nebesa razbojnika, za lažnjive hinavce pa ni nigdar maral, temuč jih je zelo ostro svaril. Neki svetnik pravi: Očitno grešiti ni toliko hudobija, kaker svetost hliniti.

Pomisli to-le: Če te celi svet hvali in časti, zato nisi pri Bogu nič boljši; in če te vse sovraži in ti nasprotuje, zato nisi nič slabši. Človek le toliko velja, koliker velja pred Bogom, nič več in nič menj. Čemu bi se torej hinavsko hlinil in bi hotel za boljšega veljati, kaker pa si v resnici? Naj ti bo torej resnica na jeziku, pa tudi v obnašanju.

Proti osmi zapovedi se nadalje mnogo greši z opravljanjem in obrekovanjem.

Mnogi teh dveh grehov ne razločujejo, pa sta venderle precej različna.

Opravlja tisti, ki raznaša resnične napake svojega bližnjega brez pravega vzroka. Če torej pripoveduješ ljudem slabosti svojega bližnjega, ki jim še niso znane in jim zanje tudi ni treba vedeti in ima oni res tiste slabosti in pogrške, potem si opravljal.

Če pa raznašaš neresnične napake svojega bližnjega, si obrekoval. Obrekuje tudi tisti, ki resnične slabosti povečuje, ali ki čednosti bližnjega taji ali zmanjšuje. Mnogo se opravlja in obrekuje v vsagdanjem govorjenju, veliko mej ženskimi, ne malo tudi mej moškimi. Še več in hujše se opravlja in obrekuje po časopisih. Če bi prišel Jezus mej današnje časnikarje, bi ti gotovo drug družega tožili in obsojali; pa Jezus bi menda večini od njih zaklical: Kedor od vas je prost opravljanja in obrekovanja, taj naj prvi verže kamen v nasprotnika.

Škodo, ki se z opravljanjem in obrekovanjem napravi, je treba popraviti. Škoduje se najprej na dobrem imenu, treba je torej dobro ime poverniti. Pa kako?

Ako si opravljal ne moreš reči, da ni res, ker bi lagal. Zato hvali dobre lastnosti bližnjega, napake pa opraviči, koliker pripušča resnica. Na ta način moreš vsaj nekoliko dobro ime poverniti.

Ako si pa obrekoval, si dolžan obrekovanje preklicati in sicer pri vseh tistih, pri katerih si raznašal izmišljene napake. Ako si obrekoval po pismu ali časopisih, moraš preklicati obrekovanje po istih časopisih.

Opravljanja in obrekovanja je kriv tudi tisti, ki opravljanje in obrekovanje posluša ali naroča in prebira obrekljive časopise. Če ne bi bilo poslušavcev in bravcev, tudi opravljivek in obrekovavcev ne bi bilo. Ne poslušaj tedaj nikedar opravljivih jezikov in ne prebiraj obrekujočih časopisov, še veliko manj pa jih naročaj in podpiraj, da ne boš kriv in deležen tujih grehov.

Proti osmi zapovedi se greši tudi z natolcevanjem, kri-
vično sumnjo in derzno sodbo. Pri tem veljajo besede Jezusove: „Ne sodite, da ne bote sojeni, ne pogublajte, da ne bote pogubljeni“. „Karkoli nočete, da bi ljudje vam storili, tudi vi njim ne storite“.

Pripoveduje se, da je imel slavni slikar Apelj naslikati kralja Antiona, ki je imel samo eno zdravo oko. Slikar ne ve, kako naj začne, in si misli: Ako mu naslikam samo eno oko zdravo, drugo slepo, bo razžaljen on, če mu naslikam obe očesi zdravi, bo razžaljena resnica. — Tu mu pride na misel, da je najbolje naslikati kralja od one strani, na kateri ima zdravo oko. Tako je zadovoljil kralja, ljudi in resnico. — Ogleduj tudi ti svojega bližnjega od boljše strani. Opazuj na njem čednosti in posnemaj jih, napake pa spregledaj in se varuj, da sam v še večje ne padeš.

Pazi na svoj jezik in malo govori, zakaj v obilnem govorjenju je težko brez greha. Zato pravi sv. pismo: „Kedor se z jezikom ne pregreši, on je popoln mož. Obilno govorjenje obsoja sv. Jakob z besedami: „Kedor pa misli, da je pobožen, pa ne berzda svojega jezika, ta goljufa svoje serce in njegova pobožnost je prazna“. In sv. Duh nam daje svet: „Zagradi svoja ušesa s ternjem in ne poslušaj hudobnega jezika in svojim ustam napravi vrata in ključavnico. Raztopi svoje zlato in srebro in napravi iz njega tehtnico, na kateri boš tehtal svoje besede in svojim ustam napravi ograjo. Varuj se, da te jezik ne verže v pogubo — — —, da ne bo tvoj padec neozdravljiv notri v smert“. (Sir. 28, 28 in dalje).

Ljubimo tedaj resnico in skušajmo jo po svojih močeh razširjati tudi mej druge. Ako smo sami bili v zmoti in je kedo drugi resnico dognal, ne vpirajmo se ji, ampak dolžnost poštenega človeka je zmoto zavreči in okleniti se resnice, pa naj jo je našel kedorkoli. Resnico-ljuben človek v tem ne gleda na osebo, ketera mu je resnico povedala in zmoto razodela, ne ozira se na razne prigovore in ne vprašuje, kakšno je mnenje večine ljudi, ampak odločno zagovarja resnico, ker ve, da se edino le to vjema z božjo voljo. Jezus je resnico toliko cenil, da je za njo umerl.

Najlepše bomo resnico razširjali, če bomo sami po nji živeli in zraven opravljali duhovna dobra dela, ketera so našim bravcem gotovo znana, namreč: grešnike svariti (z ljubeznijo in krotkostjo), nevedne učiti, dvoječim svetovati, žalostne tolažiti, krivico voljno terpeti, žalivcem odpuščati, za žive in mertve Boga prositi.

Deveta in deseta zapoved.

O teh dveh zapovedih ne bomo veliko govorili, ker nam zapovedujete in prepovedujete tisto v željah, kar šesta in sedma v delih. Na kratko bi lahko obe izrazili z besedami: „Ne poželi nič tujega“.

Slabo poželjenje je korenina vseh grehov. Kaker zraste iz malega semena veliko drevo, tako poganja iz hudega poželjenja greh. Bog je hotel hudo in greh zatreti že v korenini, zato je dal zapoved: Ne poželi.

Poželeti smemo le dobro, tedaj vse tisto, kar nam je za življenje in k zveličanju potrebno; prepovedano je pa želeti tisto, kar škoduje nam ali bližnjemu. Pred vsem moramo želeti po resnici, pravi modrosti in božji časti. Zato pravi Jezus: „Iščite najprej božje kraljestvo in njegovo pravico, vse drugo vam bo priverženo“.

Sklep.

Zapovedi so nam dane, da jih izpolnjujemo.

Perva zapoved zahteva, da Boga vedno bolj spoznavamo in mu zvesto služimo. Opravljaj rad jutranjo in večerno molitev, bodi vedno vdan v božjo voljo in previdnost, prebiraj dobre knjige in razširjaj kerščanske časopise z namenom, da bi vsi ljudje prišli do resnice in dajali čast njemu, ki je naš Gospod in Bog.

Druga zapoved tirja, da dajaj čast božjemu imenu. Ne izrekaj svetih imen brez spoštovanja in ne dopusti, da bi se kedo norčeval iz svetih reči ali da bi preklinjal. Nigdar ne kliči Boga brez prave potrebe za pričo; v sili, v skušnjavah in potrebi kliči spoštljivo Boga in njegove svetnike na pomoč.

Tretja zapoved nam nalaga delo; izveršuj vestno svoje stanovske dolžnosti, pa pri tem ne pozabi posvečevati nedelje in dati Bogu, kar je božjega.

Četerta zapoved vелеva častiti očeta in mater, jih ljubiti in skazovati pokorščino njim in vsim drugim predstojnikom, ker prihaja vsaka postavna oblast od Boga.

Peta zapoved prepoveduje krivico delati bližnjemu na telesu z ubojem in poškodovanjem ali tudi na duši s pohujšanjem.

Šesta zapoved varuje naše telo v kerstni nedolžnosti, v čistosti in sramožljivosti, ker je telo tempelj sv. Duha.

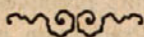
Sedma zapoved daje vsakemu, kar je njegovega, zavrača krive nauke soc. demokratov o zasebnem imetju in varuje krivice lastnino in premoženje.

Osma zapoved čuva resnico, in obsoja vse, kar resnici nasprotuje ali kar bi utegnilo škodovati dobremu imenu.

Deveta in deseta zapoved vrejmeta poželjenje.

Vse te zapovedi, izmej katerih se obračajo perve tri na Boga, drugih sedem na bližnjega, so pa na kratko izražene v besedah: Ljubi Boga nad nad vse, svojega bližnjega pa kaker samega sebe.

Od izpolnjevanja zapovedi je odvisno časno blagostanje ljudi in večna sreča vsakega človeka. Čim bolj bomo ljubili Boga in bližnjega zavoljo Boga, tem bliže bomo Bogu, ki je naš cilj. Hrepenimo po tem cilju, dosegli ga bomo z natančnim izpolnjevanjem božjih zapovedi, kaker uči sv. Pavel: „Izpolnjevanje zapovedi je ljubezen“.

Zv. Jernej,

duhovnik tretjega reda. Toskanski Job.*)

Ob času sv. Frančiška Serafinskega je živela v Šent-Džeminjanu na Toskanskem pobožna grofinja Múkijo (Mucchio). Ker je bila že dvajset let poročena in brez otrok, je zelo prosila sv. Petra aposteljna, naj ji izprosi pri Bogu sinu. Neko noč je v spanju videla sv. Petra, ki ji je rekel: „Tvoja prošnja je vslišana; rodila boš sinu, ki bo zavoljo Boga zaničeval in zapustil časne dobrote ter si bo nabral veliko bogastva za nebesa“. Besede sv. Petra so se vresničile; grofinja je dobila sinu, ki so mu dali pri svetem kerstu ime Jernej. Ko otrok in

*) Po L' Aureola Serafica tom. 4. pag. 415. P. S. Winkes, Seraphischer Tugendspiegel.

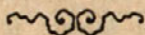

deček je bil pobožen in poslušen, lepo se je vedel in rad učil. Drugi otroci so si ga volili za glavarja pri igrah, ki jih je pa tako vodil, da je svoje tovariše obenem učil Boga se bati in dobro delati; bil je angeljček miru. Ko mladenič je čutil v sebi poklic za duhovski stan: ker je bil pa edini dedič, mu oče ni hotel dovoliti, da bi se učil za mašnika; odvrčal ga je najprej z lepimi besedami, potem pa z gerdim ravnanjem. Nato je mladenič zbežal v Pizo, kjer so ga benediktini sprejeli za hlapca. Tu je skerbno bolnikom stregel in v pobožnosti tako rastel, da so ga hoteli benediktini v svoj red sprejeti. Bog ga je pa odmenil za drugo. Ko je neko noč Boga prosil, da naj mu razodene, v katerem stanu se bo najlaglje zveličal, se mu prikaže Jezus in mu reče: „Jernej, ti si moraš zaslužiti krono, ki je pripravljena v večnem življenju, ne v redovni obleki, temuč s terpljenjem in ranami, s katerimi bo obdano tvoje telo dvajset let“. Ko se je potem posvetoval s svojim spovednikom, je stopil v tretji red sv. Frančiška, naredil obljubo svete čistosti ter začel z novo gorečnostjo spokorno in premišljevavno življenje ko hlapec benediktinskega samostana v nekem Šent Vidu na Laškem.

Ko je zvedel volterski škof za njegovo sveto življenje, ga je k sebi poklical, da bi ga v mašnika posvetil. Ker je imel Jernej zmiraj željo, da bi postal mašnik, je prejel posvečenje. Dvaindvajset let je nato vestno opravljal župniško službo; mnogo grešnikov je spreobernil; vboge in bolnike je zelo ljubil; rad je postregel potnikom, romarjem in zlasti frančiškanom. Neki večer je sprejel v svojo hišo berača ter ga prenočil; o polnoči zasliši besede iz izbe, kjer je ležal berač: „Jernej, svojemu Zveličarju si dal prenočišče“. Nato gre v tisto izbo, pa ne najde nikogar. Ko je nastopil 52. leto svoje starosti, so se ga prijele strašne gobe; celo njegovo telo je bila ena sama velika rana. Ker so gobe zelo nalezljiva in neozdravljiva bolezen, se je odpovedal svoji župniji ter šel s svojim svetim učencem, tretjerednikom Vivaljdom, in dekle v bolnišnico za gobave. Tu so ga postavili za ravnatelja in dasiravno je bil sam hudo bolan, je vendar še 20 let opravljal daritev sv. maše; poterpežljiv in vdan v voljo božjo je Boga hvalil, ko svoj čas poterpežljivi Job. Bog je po njem storil mnogo čudežev, kaker n. pr. da iz njegovega gnjilega telesa ni prihajal smrad, temuč prijetna vonjava; tudi uro njegove smerti mu je razodel. Ko je pobožno prejel svete zakramente za umirajoče, je v Gospodu zaspal 12. decembra 1200. Drugi dan so prenesli njegovo truplo v mesto Šent Džeminjano, v cerkev redovnikov avguštincev, kaker je sam želel. Njegov grob lahko še dandanašnji vidiš v imenovani cerkvi

sv. Avgušina. Leta 1498. je poterdil papež Aleksander VI. njegovo češčenje; njegov praznik pa obhajajo v cerkvi sv. Avguština, kjer so ostanki njegovega trupla, vsako leto 13. decembra.

Zv. Jernej, duhovnik tretjega reda, daje prelep zgled zdravim in bolnim. Bolnikom je v zgled, da naj bodo v boleznih poterpežljivi in vdani v voljo božjo, zdravim pa, kako naj bolnikom strežejo. Bolnike obiskovati nalaga udom tretjega reda vodilo. (II. pogl. §. 13.). Strezi pa bolniku rad in veselega serca; zakaj čmernost in nevolja bolniku še večje bolečine delate. Nigdar mu ne očitaj, da je sam kriv boleznim, ali da se je premalo varoval, temveč tolaži ga in razveseljuje. Beri mu iz Kristusovega terpljenja ali iz življenja kakega svetnika, ki je bil dolgo bolan. Ako je ud tretjega reda siromašen, naznani vodstvu, da mu bo po svoji moči pomagalo; zlasti pa ne pozabi, pripraviti bolnika, da ob pravem času prejme svete zakramente. Zakaj dandanašnji vmerje mnogo bolnikov brez svetih zakramentov; nekateri zdravniki namreč ne povedo družini, da je bolnik nevarno bolan; tu pa tam žena ali odraščeni otroci ne pustijo poklicat duhovnika ali pa ga pokličejo, ko bolnik že vmira, ali je že vmerl. Skerbite tedaj udje tretjega reda, da ne bo kedo vaših vmerl brez svetih zakramentov. Ker pa ni ravno prijetno in lahko bolniku streči, zlasti v dolgi bolezni, zato se spominjaj, koliko imaš zasluženja pred Bogom. Kristus namreč sam pravi: „Bolani sem bil, in ste me obiskali... Resnično, vam povem, kar ste storili kateremu teh mojih najmanjših, ste meni storili“. Mat. 25, 36. in 40.

S Kitajskega.

Misijonska sporočila iz pisem p. Petra Baptista Turka.

VII.

(Konec).

Za mesec mali serpan napravljene misijonske načerte mi je zmesala terda pravda zaradi neke najdene deklice sv. detinstva, z imenom Ma-siou-mi. Opišem vam jo malo obširneje.

Ko sem prišel v te kraje, sem takoj pregledal po postajah zapisnike novokerščenih. Na podlagi teh sem potem poizvedoval o njih usodi. Koliko jih je pomerlo, koliko jih še živi in kje so. Našel sem mnogo zanemarjenih in zgubljenih ovčic, ter jih pripeljal nazaj h

dobri, skupni čredi. Mej temi je bila tudi neka žena Ma-sai-šè, Marija, iz mesta U-šie. Deset let ni videla misijonarja, niti po njem vprašala, desiravno je bila v domači hiši podučena in kerščena. Omožila se je z nekim paganom, ko ji je obljubil, da bo postal kristjan. Ali on je še ženo za seboj potegnil, nazaj v malikovavstvo. Ko sem od kristjanov to zvedel, sem takoj sklenil, da jo hočem nazaj privedi. Oni mi niso dajali dosti upanja. Kljub temu sem storil svojo dolžnost, vseh pa prepustil milosti božji. Poklical sem jo k sebi. Vsa skesana takoj pride in poklekne pred me; govoriti ni mogla nič. Sram jo je bilo tolike mlačnosti in bala se je kazni. Razume se, da je nisem nahrulil z osornimi besedami. Prijazno sem jo nagovoril. Dobila je pogum. Odkritoserčno mi je razodela, da jo je ves čas pekla verska mlačnost in ji motila dušni mir. Dal sem ji potrebna navodila, kaj ji je storiti, da pride zopet do one sreče, ki jo je občutila takrat, ko je bila kerščena. Opomnil sem jo ob enem naj skerbi, da se cela družina spreoberne. Vse mi je rada obljubila in tudi držala. Pridno je prihajala k sv. maši in ponavljala pozabljeni kerščanski nauk. Nekega dne je pripeljala sè seboj še svojega sinu in petnajstletno deklico Ma-siou-mi. To začnem nagovarjati naj gre v misijonsko šolo, da postane tudi ona kristjana. Brez obotavljanja pade pred me na kolena v znamenje, da je s predlogom zadovoljna. Dvoje se mi je v njenem obnašanju čudno zdelo. Ker je tako rada ugodila moji želji, kar pri dekletih njenih let ni navada, in ker je padla preč me, kar je v tem slučaju le pri kristjanih in katehumih v rabi. Odkod to ve? Stvar se mi je kmalu pojasnila. Sorodnik te družine pride h meni in mi pove, da je deklica že kerščena. Še enkrat pokličem njeno dozdevno mater Ma-sai-šè k sebi, naj mi pove, kako je sè stvarjo. Ženica je bila v vidni zadregi, skušala je stvar prikriti. Na odločno zahtevo mi je vender razodela.

Moja teta, tako nekako je pripovedovala, je pred petnajst in več leti dobivala od takratnega misijonarja, najdene otročiče, da jim preskerbi dojenke. Tudi jaz sem sprejela enega; deklico Ma-siou-mi. Po vaših pravilih bi jo morala po treh letih zopet izročiti misijonarju, da jo odpošlje v nadaljno vzgojo. Meni se je dekletce prljubilo, želela sem jo obdržati za se. Teta mi je pri tem pomagala. Rekla mi je, naj jo le prideržim, ona bo pa misijonarju sporočila, da je umerla. Rečeno, storjeno! Misijonar niti mislil ni na kako zvižaho in je izčertal Ma-siou-mi iz kerstne knjige, ter jo zapisal mej mertve. Šest let staro sem prodala in zaročila enemu paganu. Letos bi se imela veršiti poroka.

Jaz tega nisem mogel dopustiti, da bi se kar tako vzela. Ona kot kristjana ni smela vzeti pagana, ako ji resno ne obljubi, da se hoče spreobrniti. Pokličem torej še njega k sebi in mu vse razjasnim. Obljubi mi postati kristjan. S tem bi bila zadeva rešena, ke bi ne bilo drugih ovir. Bil je namreč silno vbog, da še sam ni mogel živeti, in najmenj petindvajset let stariši od nje. Tega nisem hotel sam razsoditi, vprašal sem za svet misijonsko predstojništvo. Določilo je, naj se ta zaročba razveljavi in da paganu primerna odškodnina. Toda on ni bil zadovoljen, hotel je na vsak način imeti deklet. Ker ni šlo po mirni poti, je našuntan od paganskih pervakov, vložil tožbo pri okrajnem mandarinu. Oni so že vedeli, zakaj so mu to svetovali. — Imenovani mandarin kristjanov ne more videti. Radi malenkostnih prestopkov jih pusti nevsmiljeno pretepati. Enemu jih je ukazal za neznatno poneverjenje dvatisoč naštetih na golo stegno. Meso je kar viselo od njega. Nekemu drugemu jih je določil dvesto, brez dokaza krivde. Ko je na ta način dal duška svoji jezi, je vbogim žertvam še porogljivo naročil, povedati misijonarju, koliko jih je padlo. — Ni čuda, če se je pagan derznil pri takem mandarinu vložiti tožbo. Kar se mu je nalagalo, mu je brez preiskave verjel. Tožil je rednika dekleta, češ, da je on kriv vsega, in onega kristjana, ki je peljal deklet v bližnjo misijonsko šolo, kaker da bi jo bil ukradel. Mandarin je poslal takoj svoje vojake, naj ta dva pripeljejo pred sodišče. Rednika so dobili; kristjan se jim je še pravočasno skrnil; zato so mu porušili njegovo prodajalno. Pri zaslišanju je rednik vse povedal, kako je prišlo do tega razdora. Bil sem poklican še jaz. Mandarin je hotel, da spadajo ženitebne zadeve njemu podložnih pod njegovo oblast. Jaz sem mu dal nekoliko prav, v drugem sem ga pa odločno zavernil. Po dolgem pričkanju se je vender udal in priznal razsodbo cerkvenega predstojništva. Ma-siau-mi je bila rešena! —

Vroči mesec veliki serpan je potekel brez posebnih dogodkov. Preživel sem ga večinoma v Kuan-či. Na porciunkulo in Vnebovzetje je prišlo precej ljudi skupaj. Še več bi jih bilo, ke bi imeli dovolj prostora za prenočevanje. Tu sem začel tudi misliti na vstanovitev kake bratovščine, ker do zdaj še ni bilo nobene. Največ bi po mojem mnenju koristila bratovščina prěsv. Serca Jezusovega. Če bo ljudstvo enkrat spoznalo to dobrotljivo Serce, ki jih tako ljubeznivo vabi k sebi: Pridite k meni vsi, sem prepričan, da bo samo rado zapuščalo svoje malike, ki so gluhi za njih prošnje, merzli za njih ljubezen. Presveto Serce mi pomagaj, da se mi želja skoraj uresniči!

V kimavcu sem zopet preskerbel tri svoje misijonske postaje sè sv. križevim potom. Ta pobožnost je gotovo za vsacega koristna, za

priprosto ljudstvo pa celo potrebna. Ono se ne povzdigne tako lahko sè svojim umom k brezčutnemu; si ne more brez vsake podlage predstavljati dela odrešenja, ki ga je doveršila ljubezen Zveličarjeva. Ako pa ima pred seboj vidno podobo nevidnega, si zna zbujati čustva, ki jih je zmožno le priprosto, verno serce. Še pagani z veliko zavzetostjo opazujejo te podobe. Le kratkega pojasnila je še treba, kaj pomenijo in tudi oni ne ostanejo terdi. Da bi te podobe le pridno premišljevali, pa jim bodo nadomeščale misijonarja in njegove pridige.

Ta mesec sem tudi štirinajst dni misijonaril po okraju Či-švej. Ko sem prišel na postajo Ši-ma-fan, najdem kristjane vse zbegane in preplašene. V sosedni pokrajini Ngan-huei so se zopet pojavili protivropski in protikristjanski izgredi. Glavno vlogo je pri tem igrala neka rokovnjaška druhal „ko-lav-huei“, obstoječa iz samih propadlih ljudi, roparjev, tatov, goljufov, lenuhov. Ljudstvo je imelo po pravici strah pred njimi; posebno kristjani. Proti njim so bili pagani gotovo pripravljeni, jih še podpirati. Kaker se je govorilo so imeli res v svojem zlobnem načertu opustošenje naših misijonov. Začeti so mislili baje ravno pri postaji Ši-ma-fan. Kristjani so za vsak slučaj naznanili stvar mandarinu. Ta je nemudoma poslal na mesto svoje vojake v varstvo postaje in kristjanov. Nato se je hrup polegel. Ali komaj so vojaki odšli, so hudomušni in hudobni postopači zopet začeli strašiti in begati ljudstvo s takimi novicami. Na kristjane je to slabo vplivalo. Neketeri so postali mlačni; kar ni jih bilo več v cerkev, bali so se izdati za naše. Neki mož, ki je imel še tri paganske brate, se nam je popolnoma odtujil. Toliko časa so ga zaničevali in strašili, da je opustil svoje verske vaje. Pokličem ga k sebi. Ves ponižen in skesan pride, pade na kolena, trese se in prosi z visoko sklenjenimi rokami odpuščenja. Terdno obljubi, da hoče postati zvest kristjan. Dejal je, da je pred kratkim videl ta „černega“ in se tako prestrašil, da je zbolel. Očitajoča vest mu je najberž rodila njegovo podobo v domišljiji. Res je postal ves drugi Bratom to nikaker ni dopadlo. Zopet so se spravili nadenj. Da bi ga kar najbolj užalili, so mu vpričo posekali triindvajset murev, edini njegov kapitalj. Mož se je pečal sè sviloprejkami. Naenkrat je bil vbog; brez murev je sviloreja nemogoča. Ker se ni znal drugače pomagati, je tožil. S tem si je nakopal pa še večje sovraštvo. Pretili so mu, da ga bodo vbili. Vbožček se mi je smilil, ko mi je jokaje vse to pripovedoval. Kaj sem mu hotel družega reči, kaker, da naj poterpežljivo prenaša radi Kristusovega imena. In če tu ne bo dobil opravičene odškodnine, ga čaka v nebesih stotera.

V načertu sem imel še več drugih potrebnih potov, pa sem jih moral odložiti, ker me je že drugič obiskala neljuba prijateljica, merzlica. Po nekem kosilu me kar začne hudo tresti, oči so mi postale kervavo erdeče, želodec se mi je neprijetno obračal. Komaj sem se privlekel nazaj v Kuan-či. Vsi so se čudili tej nenavadni merzlici in različno ugibali. Eni so rekli, da je od slabe hrane, drugi, da je morala biti zastrupljena.

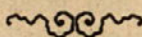
Sicer pa nisem bil jaz sam, pri katerem se je merzlica oglasila. Izbrala si je cel moj misijonski okraj in še čez. Ni je bilo družine, kjer bi keterega ne treslo, pri nekaterih je vse naenkrat, da še strežnikov ni bilo. Več jih je pomerlo. Dobro, da sem bil jaz prej na versti in ne njen plen! Gdo bi bil delil sv. zakreme, po katerih so bolniki tako hrepeneli? Cel mesec vinotok sem bil na potu okrog merzličnih.

Sredi listopada sem bil poklican na postajo Upe-tse, da jo začasno vodim, ker je bil ondotnemu blagemu misijonarju odločen drug delokrog. Za praznik Brezmadežne sem se vernil na „žegnanje“ v Kuan-či. Drugi dan sem odpotoval v U-šie, imel sv. misijon in podelil šestindvajsetim katehumenom sv. kerst.

Božični prazniki so bili zopet pred durmi. Na splošno željo kristjanov v Tien-hin-erl, sem jih preživel mej njimi. Oni so bili veseli in jaz. Kedaj pa naj bi bili veseli, če ne na ta dan, ko nam je zasijalo sonce zveličanja. Zradostilo me je še posebno, ko sem videl okoli sedemdeset svojih ovčic pristopiti k sv. obhajilu. To je veliko za eno, primeroma majhino občino. Ali nekaj sem že prej večkrat, še mnogo bolj pa sveto noč pogrešal. Zastonj sem čakal, gđaj se bo oglasil zvon, vabeč h polnočnici. Kar zdelo se mi je, da nekaj manjka. Kako veličastno je nekedaj doma pel ob tem slovesnem trenutku. Kaker da bi bil čutil skrivnost, ki jo je oznanjal. Tu zastonj prisluškuje, da bi vjel saj iz daljave njegov glas. Znamenje, da sem na tujem. Vi vprašate, zakaj ne zvonimo? Ker nimamo s čem. Nobena postaja v mojem misijonskem okrožju se še ni tako povspela, da bi bila prišla vsaj do tacega zvona, kaker je pri vas najmanjši pri najmanjši podružnici. Pervi vzrok je ta, da jih tu ne znajo vlivati. Imajo ene verste zvonove, ki so pa prav za prav lonci in imajo tudi tak glas. Vliti so iz železne snovi ali iz mešanice bakra in železa. Bolje nič ko to, tim bolj, ker so v rabi po pagodah. Nekaj bi bilo vendar dobro, da bi vabili ljudi v cerkev. Mislil sem, kaj bi bilo najboljše. Nisem mogel najti boljšega, kot je evropejski zvon. In takoj je dozorel v meni sklep, da moram vsaj enega, če ne več dobiti sem. Najboljšo misijonsko postajo in občino hočem z njim razveseliti. To je U-šie, mesto s kakimi deset-

čisoč prebivavci. Kaker vidite bi ne bilo treba posebno velicega, da bi se po celem mestu slišal. Morebiti je kateri pod kako župnijsko streho v zasluženem pokoju. Večji so ga spodrinili. Pri nas bo imel sam cel zvonik. Morebiti bi se našel celo velikodušen dobrotnik, ali dobrotnica, ki bi preskerbela novega. O, naj le da nanj vlti tudi svoje ime, da bo še poznim kitastim rodovom oznanjal, da žive tam daleč v Evropi dobra serca.

To so torej misijonske drobtine, ki sem jih mej letom nabral. Nisem vam jih povedal iz lastne hvale. Upam namreč za prestani trud enkrat prejeti boljše plačilo. Hotel sem pred vsem nakloniti serca svojih rojakov prepotrebnim našim misijonom, kar sem deloma že dosegel. Naj bi tudi v prihodnje ne pozabili na moje ovčice!

O koristi in sadu miloščine.

41. „sijenska“ pridiga sv. Bernardina.

(Konec.)

Pervo se imenuje premaganje. O, kolikanj nas hudič zalezuje v tem življenju. Nikoli on ne miruje sè svojimi prevarami, sè svojim prilizovanjem in žuganjem: nikoli ne miruje. Je li kedo tu, ki se je že kedaj z hudičem bojeval? Ali je kedo? Ali hočeš moj svet? O, nikoli ne igraj ž njim, ker boš zgubil ti; toliko moč ima on, da se ni mogoče ž njim meriti. O Job, ali si ti to povedal? — Si. — Povej, kako si rekel: — Rekel si: Na zemlji je ni oblasti, ketera bi se mu primerjala. — Ne more se mu moč Golijatova primerjati: tolike moči nikoli ni imel noben velikan: niti Samson. — O, ali ga je tedaj mogoče premagati s postom? — Ne, saj on nikoli ne je, in s tem ga ne boš premagal. — O, ali bi ga kedo premagal z bedenjem? — Pravim, da hudič nikoli ne spi; tudi s tem ga nikoli ne boš premagal. — Ali ga je mogoče premagati sè zderžnostjo? — Pravim, da ne: on je tako zderžen, da nikoli ni imel žene. — Ali bi ga mogel premagati z molčanjem? — Ne, ker on nikoli ne govori, s tem ga tudi nikoli ne boš premagal. — Ali, ako bi večno živel, in bi nikoli laži ne izrekel, bi ga li mogel s tem premagati? — Pravim, da ne. — Ali, če bi dajal miloščino? — Pravim, s tem ga boš premagal. Poslušaj, kar pravi sv. Bernard: Ako se postiš, hudič nikoli ne je: ako bediš, hudič nikoli ne spi. Ako živiš v zderžnosti, on živi vedno; ako molčiš, on ne govori

nikoli: ako deliš miloščino, to je, s čemer ga preмагаš. V vseh drugih rečeh je močnejši, ko ti, v tem samo moreš več, ko on.

Drugo je ohranjenje v zdravju, v milosti, v družini, v blagu, v dobrem imenu, v časti, v čednosti. Ali hočeš vse to? — Hočem. — Pojdi, daj miloščino. Poišči, če je resnično v 39. pogl. Ekleziastika: Miloščina je kaker vreča milosti, katero Bog ohranjuje kaker luč oči.

Tretje je posvečenje. O, to je dober pripomoček, ako hočeš biti z Bogom zedinjen! O, poglej, kaj ti je treba storiti, in so besede milega Jezusa, ako hočeš biti v številu popolnih: „Ako hočeš biti popoln, pojdi in prodaj kar imaš, in daj vbogim: pri sv. Matevžu v 19. pogl. — Ako hodiš za Jezusom Kristusom, ne moreš bolje posnemati, kaker posnemati Njega, in ako boš storil tako, kaker te uči, se ti bo vse posrečilo, in moglo se bo reči: Kedor se je v blagoslovu, bo tudi v blagoslovu žel. Kedor se je v blagoslovu miloščine, bo v blagoslovu žel. — Zakaj kederkoli boš dal to, kar imaš, Bogu in zavoljo Boga, boš v številu popolnih, ki so boljši, ko ti dobri. Ti veš iz življenja Jezusovega, da je hotel on biti vedno vbog, dajal ti je zgled, ker vse, kar je storil, je storil zavoljo nas. In zato je rečeno o njem: Sveti bodite, kaker sem jaz svet. — O, ali je mogoče biti svet, kaker je bil on, ki je rekel: kaker sem jaz svet. Nikoli ne; pa po tvojem stanu išči svet. biti, kaker je bil on v svojem.

Tu imaš mero, ketere se je on deržal: prišel je na svet, in ni našel pri svojem rojstvu ne ognja ne plenice, vbožec, vbožec! Tako v svojem življenju vedno vbog, in tako pri svoji smerti skrajno vbog, brez vsega! Saj veš, da je nag stopil na les križa, nag bil do groba, da je bil zavit v tuje rjuhe, in položen v tuji grob. Ali si videl, ali slišal, da je kedo dal večjo miloščino, kaker on, ki ni hotel, ko je bil lastnik vseh reči, nikoli ničesar imeti? Ali, zakaj to pripovedujem tukaj? Bili so neketeri, ki so učili, da je treba malo po malem miloščino deliti, in ne vsega dati: katero mnenje, ker je bilo nasprotno nauku Kristusovemu, je bilo overženo in vničeno.

Četerto in dvanajsto se imenuje poslavljenje. Jaz: bi ne hotel družega storiti, kaker dati časno, da bi zadobil duhovno. Dobro vem, da se v tem brezprimerno pridobi! Ako bi imel blago, bi nikoli ne odlašal, dati ga Bogu, da bi nabral bogastvo v večni slavi. O tem nabiranju govori Kristus v evangeliju: Zbirajte si zaklade v nebesih. — Hm, pride mi na misel tu neki šaljivec, ki je šel mimo-

bank, kaker n. pr. mimo vaših bank tu, in je imel eden novčič v roki, in je videl cel hrib florénov zgoraj v eni teh bank, in je vergel v tisti hrib mej floréne svoj novčič, in je rekel: — jaz imam tudi delež pri tem denarju, če tudi ne prav mnogo. — In vender je bilo tako. Tako pravim o njem, ki da vbogajme, malo ali veliko: v vsakem slučaju, keder da, ima delež v nebesih. In naj tudi ni velik delež, ki ga imaš tam, zadosti vender, da ga tam imaš. Ne posnemajte volje hudobnega duha; ki na kup spravljate, ki nočete nikoli dati miloščine; ampak hočete še celo oropati bližnjega. Oj, nikar se ne delajte prijatele z mamonom, ki je poln krivičnosti; ker, ako bote krivico delali, tudi vi, vas bo sprejel v večno prebivališče pekla.

Oj, storite, da si z blagom, ki ga je vam Bog dal, pridobite prijatelov: delite miloščino, da vas, keder se bote iz tega življenja preselili, sprejme Bog v večno slavo. Kako pametno ravna tisti, ki ima v ptuji deželi prebivati, da stori tako, da ima toliko tam, da more živeti, in da živi od tistega bogastva, ki ga je prej tje poslal. Nasprotno, kako malo razuma ima, kedor si ne preskerbi, česer mu je treba! O meščani, ali hočete prebivati vi v slavi večnega življenja? Saj vidite, da to ni vaše prebivališče, in vidite, da odhaja drug za drugim. Zato storite, da odpošljete tje blago, ki vam ga je Bog dal. Dajajte vbogim miloščino in zbirajte si bogastvo v večnem življenju. Ne zbirajte si tu, ker če bote tu hoteli zbirati, premoženje bo ostalo, in ti se boš preselil s kaznijo in škodo za dušo in telo.

Videl si to jutro: Blager mu, kedor se spominja vbozega in potrebnega; njega bo Gospod rešil hudi dan: kjer si videl tretji poglavitni del, ki sem ga ostal dolžan povedati, to je o koristi, ki ti prihaja od miloščine, katero daš: rešil te bo Gospod hudi dan: kjer si videl dvanajst povračil. Pervo, prošnjo in molitev; kjer sem povedal, da miloščina vedno za te moli. Drugo je potolaženje, ker z molitvijo se Bog potolaži. Tretje, razsvetljenje, ker si razsvetljen vsled miloščine, katero daš. Četerto, spreobrnjenje, ki te zaderžuje od slabega življenja. Pervo drugih četvero je bilo osvobojenje, ki te osvobodi smerti telesne in duhovne in večne, smerti greha, in večne kazni. Drugo, ozdravljenje, ker te ozdravi telesnih bolezni. Tretje, obranjenje, ker te obrani vseh tvojih sovražnikov. Četerto, pomnoženje, ker ti pomnoži tvoje blago. Zadnje štiri: pervo zmaganje, ker boš zmagal hudiča. Drugo, ohranjenje v družini, v premoženju, v dobrem imenu, in v vsakem dobrem. Tretje, posvečenje, ki te z Bogom združi. Četerto in zadnje, poslavljenje, ker boš imel od tega nazadnje slavo; h kateri Bog vas in mene prepelji na vse veke vekov. Amen.

Življenje in marterništvo dveh blaženih kapucinov, Agatangelja Vandomskega in Kasijana Nantskega.

P. M. F.

7. Poglavlje.

(Dalje in konec.)

Patra Agatangelj in Kasijan nista imela niti najmanjše slutnje, kakšna huda sprememba se je bila zgodila sè škofom Hermanom na potu v Abesinijo. Mislila sta si ga katoličana, ker je bil p. Agatangelju sveto obljubil, da hoče v Abesiniji katoliško vero braniti in pospeševati. Kar hrepenela sta, da bi se ž njim skupaj vojskovala zoper krivo vero. Ali novi škof je bil, kaker smo povedali, zopet strasten krivoverec, sovražnik Rima ter obeh kapucinov. Peter León pa je podžigal to sovraštvo v škofu in v kralju. Ni čuda, da so vsi kraljevi namestniki dobili strog ukaz, da morajo skerbno čuvati mejo, da se ne prikrade v deželo kak rimski misijonar, ali pa celo kak francoski kapucin. Odpadli škof jim je popisal celo zunanjo postavo patrov Agatangelja in Kasijana, da bi ju mogli berž spoznati. Namestnik v Dibarui je o prihodu karavane, s katero sta naša blažena prišla, resvse z ostrim očesom ogledal in patra Agatangelj in Kasijan sta se mu takoj zazdela sumljiva, dasiravno sta bila oblečena kaker koptovska meniha. Barva njiju obličja, če tudi zagorela, vender ni bila prav afrikanška. Berž so ju pozvali pred namestnika in škofovega vikarja. Na vprašanje, kedo sta in kam gresta, sta odgovorila, da sta prišla iz Egipta in imata izročiti pisma kralju, škofu in ljudstvu abesinskemu. Preiščejo jima pertljago. Seveda so našli omenjena pisma. A verhu tega so dobili tudi kelihe, oltarne kamne, katoliška mašna oblačila in cerkveno orodje, knjige itd. Zdaj jima potegnejo obleko s teles. Pod njo najdejo kapucinske halje. Še te jim slečejo ter jima vklenejo vrat in roke v železne obroče in težke verige; nato ju veržejo v ostudno ječo. Pisma patrijarha so poslali na abesinski dvor, v mesto Gondar, kjer je prebival negus ali cesar.

Ko so vklepali misijonarja, je bil videti genljiv prizor. Oba patra sta kazala veliko veselje. Priserčno sta poljubila železne verige. P. Kasijan, ki je dobro znal abesinsko, zakliče: „To so dragoceni kamni, to so biseri, ki sva jih dolgo iskala in slednjič vender našla..

Klišé Družbe sv. Petra Klaverja.

Blažena kapucina oo. Agatangelj in Kasijan.

V ta namen sva vse zapustila, domovino, stariše, bogastvo ter sem prišla po tisoč in tisoč naporih“.

Marternišтво se je začelo. Napol naga, v težkih verigah, v temni, smerdljivi ječi sta prebila tri dni brez vse jedi in pijače. Namestnikova sestra, nekaka koptovska nuna, Monika z imenom, se ju je vsmilila ter jima prinesla ne samo kruha in vode, ampak tudi mesa in vina. Meso in vino sta odklonila, kruh in vodo pa sta s hvaležnostjo sprejela. Radi tega je bila dobroserčna Monika zelo presenečena. Z dovoljenjem svojega brata ju je šla večkrat obiskat. Od dne do dne ju je bolj občudovala. Videla je na lastne oči, kako jima je obraz svetega veselja odseval, kako sta svoje verige poljubljala; slišala je, kako sta jih zvala najdragocenejše drage kamne. Monika je nato še druge osebe seboj jemala, da bi videli čudoviti prizor. Naša blažena sta jela v svoji gorečnosti pridigovati o katoliški veri. Koliko uspeha sta imela pri drugih poslušavcih, nam ni znano. O Moniki pa vemo, da ji je usmiljeni Bog delo kerščanske ljubezni bogato poplačal. Spreobrnila se je h katoliški veri. Odpovedala se je krivoverstvu. V ječi je izpovedala katoliško vero ter prejela zakrament sv. pokore. Marterniško smert obeh kapucinov je pozneje zvedela po nadnaravnem potu in sicer tisti trenutek, ko sta blažena v Gondaru svoje življenje končala.

Štirideset dni je trajal zapor v Dibaruvi. To je bil za njiju čas duhovnega veselja. Na kraljev ukaz sta morala nato v Gondar. Brez habita (samostanske obleke), privezana s terdimi vervmi mulam za repe, napol naga, silni afrikanski vročini izpostavljena sta morala cel mesec dni peš hoditi, brez počitka, razun toliko, koliker se je morala ustaviti žival. Sredi junija dospejo v glavno mesto. Vernili so jima redovno obleko ter ju peljali pred negusa. Fazilidas¹⁾ je bil ves besen. Ne da bi ju zaslišal, ju obsodi na smert na viselicah. Da bi imel sokrivca, je hotel, da naj se tudi škof Herman udeleži te obsodbe. To je zakasnilo izveršenje. Obsojenca sta prosila razgovora s škofom Hermanom. Negus ju je vzkazal odpeljati v ječo, dokler ne bodeta spet poklicana pred njega in škofa. Nesrečni škof Herman se je tresel pred trenutkom, ko bo moral pred obličje moža, v čigar pričujočnosti je izpovedal katoliško vero. Odlášal je sestanek pod vsemi mogočimi pretvezami. Peter Leon pa je komaj čakal, da bi videl kapucina na viselicah, ter je silil negusa, naj da obesiti ta dva papeževa ogleduha brez daljnih ceremonij. Negus je pa morda obžaloval prvo sodbo; poklical je škofa in velikaše svojega dvora k slovesni drugi sodbi.

¹⁾ Ime Fazilidas je iz gerškega Βασιλίδης; nekateri pisavci res imenujejo tega negusa Basilides.

nad jetnikoma kapucinoma. Ker je bilo v mestu dosti skrivnih katoličanov, se je zbrala velika množica pred vrati. P. Kasijan je dosegel, da je mogel govoriti tej množici in lotil se je pridigovati v abesinskem jeziku o zaslepljenosti tistih, ki so se odcepili od rimsko-katoliške cerkve. Ko so izvedeli o tem na kraljevem dvoru, je negus ukazal kapucina vreči v podzemeljsko ječo.

Ko ju slednjič pokličejo iz ječe, nista dvojila, da gresta v marterniško smert. Silno sta se razveselila in Boga zato na glas hvalila. Iz njunih obrazov pa je odsevalo tisto zaupanje, katero je vлил Jezus Kristus svojim apostolom v serca, ko jim je rekel: „Ko boste peljani pred kralje in sodnike, ne skerbite, kaj bi govorili in kako odgovarjali, zakaj Sv. Duh vam bo vdihnil, kaj imate govoriti“. — Prišla sta pred sodbo. Negus sam je stavil vprašanja. Pervo je bilo, kedo sta in kaj imata delati v Abesiniji. P. Kasijan odgovori: Midva sva rimsko-katoliška kristjana in sinova reda sv. Frančiška, kapucina imenovana. Najina domovina je Francosko, kjer bi bila lahko v bogastvu in časti živela. Pa odpovedala sva se vsem zemeljskim dobrotam z obljubo uboštva, da bi nesla luč prave sv. vere nevernim ljudstvom. To je najin poklic. Po navdihnjenju božjem sva prišla v Etijopijo. Najin namen je edino ta, skerbeti za zveščanje duš, naj naju stane truda koliker hoče. Združiti želiva odcepljeno cerkev te dežele z njeno rimsko-katoliško materjo“. Negus stavi drugo vprašanje, kaj namreč hočeta povedati škofu. Odgovorita mu, da o tem stoji v pismih, ketera sta seboj prinesla. Ta pisma so bila še zaperta, škofu in Petru Leonu zapečateni v varstvo izročena. Kralj ukaže imenovana pisma patrijarhova prinesiti, razpečatiti in očitno brati. Patrijarh se je v njih zelo pohvalno izrekel o kapucinih. Opisana sta bila kot moža vzglednega življenja in velike čednosti. Kralj in ljudstvo naj ju s častjo sprejme in zvesto posluša njihju pridige. Dodana je bila želja, naj bi ta dva aposteljna v Abesiniji ravno toliko dobrega storila kaker sta v Egiptu. Odpadlega škofa je branje teh pisem spravilo najprej v strah, potem v pravo besnost. Začel je bruhati strašne kletvine zoper patrijarha, ki ga je imenoval pošast, pol koptovski pol rimski izrodek. Kapucina sta zlorabila otročjo starost moža, da ga zapeljeta. P. Agatangelj da je skoz in skozi zlobnež. Kot takega ga je zadosti spoznal že v Egiptu. Bati se je tudi v Abesiniji njegove prederznosti in prekanjenosti. Brez dvojbe je papežev vohun, poslan, da bi se zločinsko polastil škofije stolice v Abesiniji. On kot škof ukazuje, da se imajo ravnokar prebrana patrijarhova pisma in ob enem tudi ostanki in podobe svetnikov, ki sta jih kapucina seboj prinesla, sežgati, oltarni kameni in kelih pa razbiti.

Tretje vprašanje negusovo se je glasilo, zakaj sta se prederznila priti v njegovo kraljestvo vkljub prepovedi, da ne sme noben katoliški redovnik v njegovo deželo. P. Kasijan odverne, da sta se mislila izvzeia od te postave, ker sta nesla patrijarhova pisma kraljevemu veličanstvu, škofu in ljudstvu. Patrijarh ima namreč kot tak oblast tudi čez Abesinijo.

„Zakaj sta se pa preoblekla v oblačilo koptovskih menihov?“ Na to njegovo vprašanje je odgovoril p. Kasijan: „Storila sva to na željo patrijarha, da bi naju na potu hudobni ljudje ne preganjali ali nama kaj zlega ne storili“. Negus in njegovi velikaši so bili s temi odgovori še precej zadovoljni, kaker je bilo videti. Zdelo se jim je, da zadostuje, če pošljejo kapucina čez mejo z ostrim ukazom, nigdar več ne verniti se. Za sedaj ju odpeljejo v ječo. Toda odpadli škof, stara kraljica in Peter Leon so hrepeneli po njiju kervi. Kaker nekedaj farizeji proti Pilatu, tako je ta trojica zbudila punt zoper negusa. Soderga ljudstva se je zbrala pred kraljevo palačo in divje erjovela: „Negus brani katoličane. On dela ravno tako, kaker njegov oče. Njegova koptovska veroizpoved je bila le hinavska. Le na videz je dal zapreti kapucina ter ju postavil pred sodbo“. Zdaj stopi še škof pred prestrašenega cesarja ter sili vanj nekako tako: „Če hoče razdraženo ljudstvo pomiriti in si zavarovati svojo kraljevo krono, ne zadostuje kapucina iz dežele poslati, ampak ju mora prisiliti, da prestopita v koptovsko cerkev odpovedavši se Rimu, ali pa ju mora dati usmertiti. Drugače se razjarjeno in nezaupno ljudstvo ne da prepričati, da je on zares koptovskega, ne rimskega mišljenja“.

P. Agatangelj in Kasijan morata zopet pred sodbo. Zdaj je bilo prašanje, če sta kerščena in obrezana. Odgovorita, da sta pač kerščena, ne pa obrezana, saj nista juda. Mej ljudstvom je pri teh besedah divje zavreščalo. Čeravno niso vsi abesinski kopti imeli navade obrezovanju se podvreči, so jim vender tisti, ki so bili obrezani, veljali za posebno častivredne in popolne. Ko se vihar poleže, nadaljuje negus: „V vajune roke položim smert in življenje, mojo naklonjenost, prostost in bogastvo, pristopita h koptovski cerkvi. Če se pa nočeta ločiti od papeža in rimskega praznoverstva, potem morata vmreti“. — „O kralj“ povzame p. Kasijan, „midva verujeva, da ste v Kristusu dve naravi, a samo ena oseba, verujeva tudi, da je pravi vladavec prave Jezusove cerkve v Rimu, naslednik sv. Petra. Kot otroka svete katoliške cerkve hočeva živeti in umreti. Le v njej je zveličanje. Svojega življenja nočeva odkupiti z odpadom. Tudi nama ni mari bogastvo, katerega sva v domovini zapustila“. Na to se oberne cesar k p. Agatangelju, ali

je tudi on tega mišljenja. P. Kasijan mu raztolmači kraljevo vprašanje. P. Agatangelj pade na kolena in na glas moli apostoljsko vero v italijanskem, turskem in arabskem jeziku — abesinskega še ni znal. — Nato se je obrnil k p. Kasijanu ter govoril, kaker pravijo poročila, ki so se ohranila, v jeziku, ki ga ni drugi nihče razumel, najberž v francoskem. Govoril je z veliko živahnostjo in mej tem oči večkrat povzdignil k nebesom.

P. Kasijan reče nato kralju: „Nikar ne dvoji; moj sobrat obsoja vašo krivo vero ravno tako kaker jaz. Prišla sva, da prineseva tebi in tvojemu ljudstvu večno srečo, hoteča vas pripeljati v pravo Jezusovo cerkev. Vi se hočete ti sreči odpovedati, ter jo odklanjate. To je pa še bolj kazni vredno, ker je tukaj že nekaj časa močno svetilo sonce katoliške vere. Kar midva ne moreva, naj stori usmiljeni Bog. On se naj na vas ozre in vas pripelje na pravo pot zaradi kervi, katero bodeva z veseljem za Jezusa prelila“. — Svojega navdušenega govorjenja ni mogel doveršiti; vstavil ga je škof, ki se je kar tresel od jeze in hudobe. Izrigal je celo povodenj psovk in kletev zoper papeža in katoličane, ter tulil: „Smerti sta vredna“.

Negus ju istinito vnovič v smert obsodi in sicer na viselice. — Obsojenca se veržeta na kolena ter s povzdignjenimi rokami in na ves glas hvalita za to milost Jezusa Kristusa. Mejsebojno si podelita sveto odvezo in popolni odpustek, keterega je sveta stolica dovolila misijonarjem, ki umerjejo pri izverševanju svojega poklica. P. Kasijan moli v abesinskem jeziku apostoljsko vero. Na to nagovori zbrano ljudstvo, dokazovaje, da je le ena prava vera, ker je tudi samo en pravi Bog; koptovska vera pa je človeška iznajdba. Tudi katoličane, katerih je bilo, kaker je vedel, obilo pričujočih, je opominjal in navduševal, naj bodo stanovitni v veri in zvesti katoliški cerkvi; ker je samo ona središče resnice in varna shramba naukov Jezusovih. Le ona je nezmotljiva, kaker ji je obljubil Jezus Kristus. — Rabeljni pretergajo njegovo govorjenje! Kapucina polna svetega veselja odpeljejo na morišče. Vse ljudstvo ju spremi. Na morišču potegnejo obsojenima vso obleko s telesa. V zmešnjavi so bili rabeljni pozabili vervi. — P. Kasijan opomni, da sta še pred kratkim nosila vsak svojo, mislil je namreč na redovne pasove. Govorilo pa iz njega ni le hrepenenje po nebeškem vencu; gotovo bi bil tudi rad rešen sramote, ki sta ji bila izpostavljena, ker sta bila pred vsem ljudstvom popolnoma naga. Obesili so ju v resnici z njiju lastnimi pasovi, vender tako, da nista bila zadavljena. Pobili so ju s kamenjem. Odpadli škof je namreč v svoji satanski jezi zagrozil s cerkvenim izobčenjem vsakemu, ki ne bi

vsaj enega kamna vergel v kapucina viseča na viselicah. P. Agatangelju so pri tem desno oko izbili. Od kamenja razmesarjena sta svoje junaške duše Bogu izročila.

Savelj, zadet od žarkov božje milosti, je postal iz preganjavca goreči apostolj Jezusove vere, katero je prej sovražil. Podobno se je zgodilo sedaj z nekim koptom. Bil je eden izmed najbolj divjih. Ali kar naenkrat pririne skozi množico ter spoštljivo poljubi noge blaženima marternikoma in spozna javno katoliško vero.

Sveta telesa so vzeli nato z viselic in na novo se vsuje kamnje na nju ter pada toliko časa, dokler niste bile telesi pod njim pokopani. Tu so se izpolnile Jezusove besede: „Pride ura, ko bo vsak, ki vas vmori, mislil, da je Bogu čast izkazal“.

8. Poglavlje.

Poveličanje.

Gošpod ni odlašal na čudovit način razodeti slavo svojih marternikov. Ko je noč nastopila, je bila vsa okolica okoli kupa kamenja, ki je kril telesi marterniški, razsvetljena z daleč odsevajočo lučjo. Iz vseh lukenj mej kamenjem so prihajali žarki, združevajoči se v velikanski ognjen steber, ki se je proti nebu dvigal. Osem noči zaporedoma je trajala ta nadnaravna svetlobna prikazen. Vse ljudstvo v Gondaru je bilo tega priča. Še do naših dni se je mej tamkajšnjimi prebivavci ohranila vest o tem čudežu, kaker se je prepričal osebno poznejši kardinalj kapucin Masaja, ko je ko misijonar popotoval po tistih krajih. Žal, da so serca krivovercev vkljub temu ostala zakerknjena. Ljudi namreč, ki se pregrešijo zoper Sv. Duha, ne spreobernejo niti najočitnejši čudeži. Zares neovergljive so Jezusove besede: „Imajo Mojzesa in preroke; če tem ne verujejo, ne bodo verovali, ke bi tudi mertvec iz groba vstal“. Razkoljniki so se norčevali, da so rimci napravili vmetalni ogenj. Tem večje pa je bilo veselje mej katoličani nad tem čudežem. Negusu so njegovi ljudje naznanili seveda vse kot sleparijo. On je bil razjarjen. Sklenil je, stvar natanko preiskati, goljufe razodeti in je strogo kaznovati. Sam je prostor ogledal od vseh strani in potem se je zvečer v bližini, odkoder se je vse dobro videlo, skril. Vender se je prikazalo čudežno razsvetljenje. Kralja je strah popadel, spreobrnil pa se ni. Izdal je ukaz, da se naj kamenje s poti spravi in trupli pokopljejo. Ko so se pa krivoverske roke hotele trupelj dotekniti je nastal strašan vihar, da so vsi zbežali in pustili trupli ležeči. Na to so ju katoličani pokopali, psaljme, in druge hvalne pesmi pevajoči.

To pa ni bil edini čudež, ki ga je storil Bog v proslavo svojih marternikov. Še več drugih je storil. Poplašal je usmiljenje namestnikovi sestri v Dibaruvi, — oni koptovski nuni, Moniki z imenom, ki je kapucinoma v ječi stregla. Prikazala sta se ji oba blažena tisto noč po marterništvu. Videla ju je obdana z nebeško svetlobo, s paljmami v rokah, dvigajoč se v nebesa. Takoj drugi dan je sporočila katoličanom o marterništvu blaženih in sicer osem dni prej, ko je bilo mogoče to po navadni poti izvedeti iz Gondara, kjer se je zveršilo marternišтво.

Mati Pacifika, opatica kapucinek v Turu na Francoskem je istotako po nadnaravnem potu izvedela o dogodku v Gondaru. To se je zgodilo tako-le. Neka redovnica njenega samostana, Klara z imenom, je bila pred kratkim časom umerla. Ta se ji je prikazala, ter ji je povedala, da je ona in neka druga kapucinka iz Pariza po zasluženju blaženih marternikov Agatangela in Kasijana iz vic rešena. Ta prikazen se je zgodila ravno na dan marterništvu.

Pripoveduje se v Abesiniji tudi o neki ženski v deželi Tigré, katero sta naša blažena h katoliški veri spreobrnila. Napadla jo je huda bolezen, a na njijuno priprošnjo je hipoma ozdravela.

Petra Leona, ki je bil zlasti kriv porušenja abesinske cerkve, ali da je ostala porušena, je kmalu zadela zaslužena kazen. Kar je sejal, je bilo sicer videti, da se bogato razcvete. Pri negusu je prišel v veliko veljavo. Lahko je delal, kar je hotel. Obogatel je silno, ker si je krivično prilastil posestva izgnanih jezuitov. Verhutega je dobil obile darove od kralja. Njegovo učenost so vsi občudovali, ker je bila za tamkajšne kraje in razmere nekaj posebnega. Ustanovil je veliko šolo, v katero so prihajali zlasti otroci velikašev in plemenitašev. Podučeval je zastonj, zastonj je zdravil tudi bolnike. Ubogim je delil miloščino. S presiljeno natančnostjo se je podvergel vsem ostrostim in navadam koptovske cerkve. Njegova veljava je vedno rastla; veljal je za aposteljna. Zdaj se mu je zazdelo, da je primeren čas, da malo stegne svoje luteranske kremplje. Pričel je s tem, da je v šoli češčenje svetih podob imenoval malikovanje. Svetnike klicati na pomoč je dejal pa, da se pravi zaničevati posredovanje Kristusovo. Ko so otroci take in enake reči doma pripovedovali, so bili stariši sicer hudi. Vender si nihče ni upal nastopiti zoper moža, ki je imel tolik vpliv pri kralju. Ko se je pa tudi Marijinega češčenja doteknil ter odpravil v šoli zdravamarijo, tedaj se je vzdignil vihar zoper njega od vseh strani. Znano je, da so bili Abesinci od nekdanj goreči Marijini častivci vsled starega sovraštva do nestorijancev. Peter Leon je zadel najobčutljivišo

stran koptovske cerkve. Ljudstvo je zahtevalo, da se pošlje Marijin sovražnik v pregnanstvo. Kralj s početka ni hotel odpraviti svojega ljubljenca. Tolažil je ljudstvo, da se bo Peter Leon odpovedal zmotil ter vnovič podvergel koptovski veroizpovedi. Ali mož, ki se je do tedaj tako zvito hlinil, je bil zdaj kaker zaslepljen. Ni bil nezadovoljen, da je le zaničeval in psoval, kar ni bilo po njegovi lutrovski misli, prederznil se je celo svoje priveržence in učence razposlati na različne kraje, da bi luteranstvo širili. Negusu ni preostajalo drugega, kaker odpraviti ga iz dežele. Pri odhodu pa ga je še bogato obdaril. Z denarji in zakladi obložen, spremljan od mnogoštevilnega služabništva je nastopil svojo pot. Mislil je iti v Kairo. Ali v Suakinu ga je zadela osoda. Tamkajšni turški paša mu je bil od Boga odločen za rabeljna, prav tisti, ki sta z njegovo karavano p. Agatangelj in p. Kasijan bila odrinila v Abesinijo. Ko paša namreč vidi Petrovo bogastvo, se mu je lakomnost zbudila v sercu. Da si pridobi to bogastvo, ni trebalo drugega — kaker lastniku glavo odsekati. Nevarnosti pri tem ni bilo nobene. „Kedo si in od kod prihajaš?“ ga nagovori. „Jaz sem Peter Leon in sem prišel iz Abesinije“ se je glasil odgovor. — „Kaj? Ti pasji lažnik! Ti se delaš, da si Peter Leon, ki je pred tremi leti kot berač in koptovski menih tukaj mimo potoval? In sedaj se vračaš s konji in vozmi, kaker velik gospod? Ne, roparski četovodja si, ki že nekaj časa sem nemir delaš v naši deželi“. — Peter Leon je obledel. Smertno obsodbo je bral v bliskajočih očeh pašinih. In ni se motil. Ta hip ga odpeljejo v ječo. Sablja mahne in glava se mu zavali po tleh. To je bilo sicer prav po turško, ali kedo ne vidi kaznujoče roke božje?

Bog daje zločincu dolgo časa, da bi se spreobrnil, ali pa napolnil mero svojih grehov. Terdovratnik se zaziblje v zaslepljeno brezskernost, kar se razlijo nanj valovi jeze božje in pogoltnjejo ga.

9. Poglavlje.

Márternika priznana za blažena.

Obraavnave, ki so potrebne, da se kedo prizna za blaženega, so pri takih služabnikih božjih, ki so za Kristusa kri prelili, lažje in krajše ko pri drugih. Treba je samo dokazov, da so zares marterniško smert prestali. Na čednosti se le v toliko ozira, koliker služijo v pojasnjenje marterništva in njegovega vzroka.

Že čez kaki dve leti je došlo poročilo o slavni smerti naših marternikov skupščini za razširjenje vere. Predložilo se je svetemu

očetu Inocenciju X., ki je dovolil 16. februarja 1648 naj se prične preiskava, da se priznata blaženima. Vsled nevšečnih okoliščin in razmer pa se je zadeva zavlekla. Še le pod papežem Leonom XIII. leta 1887 se je vnovič sprožila, ali se je vsled novih zadržkov zopet vstavila, vendar le za malo časa. Po različnih preiskovanjih sta bila slednjič 1. januarija 1905. p. Agatangelj in p. Kasijan slovesno blaženim prišteta

10. Poglavlje.

Še enkrat Abesinija.

Upamo, da bo blagovoljnim bravcem ljubo, ako spred podano kratko abesinsko misijonsko zgodovino dopolnimo do našega časa, koliker je to ob kratkem mogoče.

Po smerti naših dveh blaženih sta prišla dva druga kapucina iz Indije v Abesinijo in so jih tudi vbili. Tri druge kapucine so Turki prijeli v Masavi; trinog Fazilidas jih je odkupil za 150 unč zlata in 50 sužnjev, zato, da jih je mogel vmoriti. Tudi svojega brata Klavdija je dal vsmeriti.

Z enakim pogumom so skušali udje raznih drugih redov osirotelim katoliškim občinam na pomoč priti. Jezuitu p. Bredentu se je posrečilo v Abesinijo priti v spremstvu nekoga francoskega zdravnika, ali vmerl je, ko je imel pred očmi glavno mesto Gondar, l. 1699. Tudi karmeliti niso imeli boljšega vspeha. Mej frančiškani se je obnesel zlasti p. Krump, Nemeč, ki je l. 1700 ko zdravnik prišel v Abesinijo in ga je naslednik Fazilidasov, negus Jasus I. sprejel za svojega telesnega zdravnika. Po njegovih sporočilih je poslal papež Klemen XI. leta 1704 spet 20 frančiškanov, ki so pa našli mejo zaperto. Trije drugi, ki so prišli l. 1712 na dvor dobrovoljnega negusa Ustasa, so nakopali sebi in svojemu zaščitniku sovraštvo besnih ločencev. Ustas je vmerl, kaker se kaže, zavdan; trije frančiškani so bili 3. marca 1718 kamenjani. Še enkrat so pririnili okoli srede osemnajstega stoletja trije frančiškani do Gondara, pa so bili čez malo časa prisiljeni zapustiti deželo.

Nato je preteklo celih 80 let, preden se je nehvaležni deželi zopet ponudila pomoč. Za drugimi poskušnjami brez vspeha je prišel 3. marca 1838 Piemontez Jožef Sapeto z dvema učenima Francozoma, bratoma d' Abbadie v Aduo, glavno mesto dežele Tigré, kjer ga je tedanji knez Ubieh prijazno sprejel. Ščasoma se je dobilo kakih sto Abesincev, ki so sprejeli katoliško vero. Ko je šel Anton d' Abbadie v Rim, je sporočil o tem papežu Gregorju XVI. in sveti oče je sklenil

vnovič vrediti misijonsko delo v Abesiniji. Izročilo se je skupščini misijonskih duhovnikov sv. Vincencija Depaula, ki se navadno imenujejo lazaristi. Kardinalj Franzoni, ki si je pridobil za to reč sploh velike zasluge, jim je postavil na čelo moža, ki je bilo najboljšega pričakovati od njega, p. Justina de Jakobis.

Meseca septembra 1839 je prišel de Jakobis v Aduo, kjer je začel svoje delo z učenjem tamkajšnjega domačega in starega cerkvenega jezika. Pet četerti leta je živel tam v velikem pomanjkanju, v stiskah in britkostih. Ščasoma pa mu je njegova ponižnost pridobila nagnjenje kneza Ubieha, ki je želel imeti škofa v deželi, ker ga že nekaj let ni bilo; upal je namreč, da bo tako lažje raztegnil svoje gospostvo čez vso Abesinijo.

V začetku leta 1841, je knez Ubieh povabil p. Justina k sebi in prav na abesinski božični dan, mu je v pričo velikašev svojega dvora naznanil svojo željo, da bi šel z abesinskim poslanstvom v Egipt k patrijarhu prosit škofa za Abesinijo. P. Justin je v prvem presenečenju obljubil. Ali ko je potem doma vse mirno premislil, je spoznal, da bi se s tem, ke bi se tudi še tako nazaj deržal v verskih rečeh, venderle vdeležil razkoljniškega podjetja, kar mu nikaker ne more biti dovoljeno. Vernil se je torej k Ubiehu ter preklical svojo dano besedo. Le tako, je dejal, bi smel iti v Egipt, ke bi očitno poskusil patrijarha pridobiti, da se zedini z Rimom. Tudi bi ga morali abesinski poslanci spremiti v Rim, da bi sami izrekli nasledniku Petrovemu svoje podverženje.

Proti vsemu pričakovanju je sprejel knez Ubieh mirno vse te pogoje, ter odgovoril, da naj se le tako zgodi. On sam hoče pisati patrijarhu ter ga prositi priterjenja. Tudi pismo na papeža mu hoče dati seboj, kaker je tudi on sprejel podobo papeževo, ki jo je bila skupščina za razširjevanje vere poslala patru Justinu.

Vse poslanstvo je štelo okoli 50 oseb, mej njimi neketere znamenite duhovnike in menihe. Ko so dospeli v Kahiro, je bila tam kolera; evropski konzulati so bili vsi zaperti in pater Justin brez varstva, na katero je upal. Sedem oseb od poslanstva je vmerlo na nalezljivi bolezn, vmes eden, ki je bil iz celega serca katoličan. Ostali so kmalu prišli patrijarhu v oblast. Več jih je kar brez vse priprave posvetil za dijakone in mašnike ter si prizadeval na vse kriplje, da jih loči od p. Justina. O združenju z Rimom seveda ni hotel nič vedeti. Ne da bi se kaj pogajal s p. Justinom, je namenil nekega meniha samostana sv. Antona za abesinskega škofa ter ga berž tudi posvetil. To je bilo zoper stare navade in večini poslancev ne po volji. Nekaj

se jih je torej na svojo roko odpravilo na božjo pot v Jeruzalem; trije so ostali pri novem škofu, da bi ga spremili v Abesinijo, 23 pa jih je bilo zvestih p. Justinu ter so ga spremili dalje v Rim, kjer jih je papež prijazno sprejel. Trije, ki so bili še mladi, so ostali v Rimu, da bi študirali za mašnike, z ostalimi in dvema drugima lazaristoma, enim patrom pa enim lajikom, in nekim abesinskim mašnikom Kirilom, ki se je bil v Rimu izučil, se je vernil p. Justin čez Neapelj in Jeruzalem v Aduo, kamer so prišli 13. maja 1842.

Dasiravno se glavni namen tega velikega popotovanja ni dosegel, je vendar bilo blagoslova polno. Natančneje seveda tu ne moremo popisovati nadaljne delavnosti p. Justina, ki je obsegala zlasti severni del Abesinije in pa tiste rodove, ki so prebivali mej Abesinijo in Egiptom nekako sami sebi prepuščeni.

Mej tem je propaganda v Rimu od velikega misijona abesinskega ločila posebno apostolsko prefekturo na jugu, namreč deželo rodov imenovanih Galas, deloma podložnih abesinskemu kraljestvu Šoa, ter je ta novi misijon izročila patrom kapucinom. P. Viljem Massaja mu je imel biti predstojnik ter je bil v ta namen, zavoljo velike oddaljenosti dežele, berž za škofa posvečen. Na potu v svoj misijon je obiskal jesen leta 1846 abesinsko semenišče, katero je bil p. Justin ustanovil v mestu Guala, ter je posvetil tam 16 abesinskih mašnikov in neko število dijakonov in subdijakonov. Nekaj časa potem, v začetku leta 1848 je posvetil p. Justina za škofa Nilopoliškega. Zgodilo se je to na nekem otočiču blizu mesta Massaue v Erdečem morju, kamer se je bil p. Justin moral vmekniti vsled preganjanja, ki ga je naščuval proti njemu koptovski škof. P. Justin se je sicer branil te časti iz ponižnosti, ali p. Massaja mu je rekel, da bi tu ponižnost ne bila prava, ker v misijonih škofje niso dostojanstevniki, temuč žertve.

Kmalu potem, ko je bil de Jakobis za škofa posvečen, se je knez Ubieh premislil, ter ga je nazaj poklical v svojo deželo. Ali le malo časa je bil mir. Mej tem je namreč neki razbojniški vodja, Kasai po imenu, dobil veliko moč v deželi. Premagavši več drugih se je obrnil naposled z veliko vojsko zoper mogočnega kneza Tigrej-skega Ubieha ter ga je pobil in vjel 3. februarja 1855. Berž drugi dan se je dal Kasai v neki cerkvi Matere Božje kronati za kralja kraljev Abesinije pod imenom Teodor II. Berž nato je dal po zahtevi svojega škofa katoliške misijonarje izpoditi iz dežele Tigré. Tudi domače katoliške duhovnike je preganjal. Eden od njih, Gebro Mihael, je 15. avgusta 1855 dal svoje življenje za svojo vero. Ubieh je skušal zadržati lazariste v Kerenu, ali naposled so morali tudi oni bežati

v Massauo. Od tam je skusil pogumni škof de Jakobis spet nazaj priti k svojim zvestim katoličanom, ali drugi dan svojega potovanja je omagal in 31. julija 1860 je pod milim nebom v dolini Algadien izdihnil svojo blago dušo. Pokopali so ga v cerkvi v Haloi.

De Jakobis se prišteva vsled svojih v resnici apostoljskih čednosti mej največe misijonarje preteklega stoletja. Abesinski katoličani so žalovali za njim dolgo let in še zdaj imajo v časti njegov spomin.

Mej njegovimi nasledniki je zlasti znameniten apostoljski vikarij Touvier, ki je od leta 1868 do 1888 vodil abesinski misijon. 14. aprila 1868 so Angleži premagali pri terdnjavi Magdali Teodora II. Da jim ne pade v roke ko jetnik, si je ponosni mož sam pognal kroglo v glavo. Po njegovi smerti si je neki Kasai v deželi Tigre podvergel svoje nasprotnike ter se je dal v starem cesarskem mestu Aksum kronati za kralja kraljev ali kaker se pravi po abesinsko „negus negesti“; sprejel je ime Janez II. Tudi ta cesar je bil katoliškim misijonom sovražen. Po ščuvanju svojega škofa Atanazija je preganjal misijonarje in razdiral njih zavode; domače katoliške duhovnike je metal v ječe in silil, da prestopijo v njegovo ločeno cerkev in vsled svojega vpiranja so morali vmreti. Tudi škof Touvier je bil vjet in so gerdo ravnali ž njim; po zahtevi francoskega konzula je bil vender izpuščen.

Cesar Janez je imel hudo vojsko z Egipčani, ki jih je pa premagal, prvič 17. novembra 1875 pri Gudda-Guddi in drugič 7. marca naslednjega leta pri neki terdnjavi v gorah. Leta 1879 se mu je podvergel mladi kralj dežele Šoa v južni Abesiniji, sedanji cesar Menelik. Nov sovražnik pa je vstal Abesiniji leta 1885, Italijani, ki so se polastili pomorskega mesta Massaue s pretvezo, da hočejo varovati tam Evropejce pred množicami tedaj slovečega sudanskega preroka Mahdija. V začetku majnika tistega leta se je začela pomikati italijanska vojska proti Kerenu, kakih sto kilometrov na zahod od Massaue. Cesar Janez jim je poslal nasproti 20 do 30 tisoč mož svoje vojske. Ti so italijanske vterdbe pri Sahati 24. in 25. januarja 1887 hrabro naskočili, ali morečega ognja evropskega strelnega orodja niso mogli zderžati. Vender se jim je posrečilo tri kompanije italijanov, ki so imele obleganim prinesti hrane in novega streliva, zajeti in skoraj do zadnjega moža vničiti. Drugo leto so poslali Italijani 20 tisoč mož novih čet in cesar Janez jim je šel naproti z 80 tisoč, ali napasti se jih ni upal. Vmeknil se je v gore, kamer pa Italijani niso šli za njim. Leta 1889 se je reč obrnila. V začetku meseca aprila je cesar Janez vmerl, za

ranami, ki jih je prejel 12. marca v nekem boju proti mahdijevcem pri Matami.

Zdaj je zasedel cesarski prestol šojski kralj Menelik II., vnuk šojskega kralja Menelika I., pa sin neke beračice. Njegova prva žena je bila neka Bafara, ki jo je pa odpravil vzemši na nje mesto ponosno Tai-Tu, veliko, močno žensko skoraj belega obličja, mej tem ko je on temno-erjave polti. Njiju barva pa se ne vjema prav z njiju značajema; vsaj katoliškim misijonarjem je Menelik, koliker more, dober, Tai-tu pa huda nasprotnica.

Menelik je odstopil Italijanom v pogodbi od 2. maja 1889 znamenit del svoje zemlje ob Erdečem morju. Italijani imenujejo to svoje posestvo „Eritrea“, kar pomeni Erdečemorsko. Za tako lepo in obilo darilo je italijanski kralj priznal Menelika za cesarja etijopskega. Ali Italijani niso bili dolgo zadovoljni sè svojo Eritrejo; oni bi bili radi vso Abesinijo in že so bili nakovali tolarjev s podobo svojega kralja Umberta ko cesarja etiopskega. Prišlo je do znane hude vojske in Abesinci so Italijane 1. marca 1896 blizu Adué grozovito nabili. 26. oktobra tistega leta je bil sklenjen mir v Menelikovem glavnem mestu Addis Abeba, kjer so Italijani priznali neodvisnost abesinskega cesarstva.

V južnem delu Abesinije je že omenjeni kapucin, poznejši kardinalj Massaja vstanovil katoliške misijone. O njegovi mnogoletni delavnosti v tistih krajih tu ne moremo na dalje govoriti. Sedanji njegov naslednik je apostoljski vikarij monsinjor Andrej Žaroso (Jarosseau), seveda tudi kapucin in, kaker že ime kaže, Francoz. Meseca februarja 1901 je nastopil svojo službo v dobrem upanju. Cesar Menelik mu je bil naklonjen, ravno tako njegov mogočni namestnik v okrajini Harar, Ras Makonnen. Vstanovil je v kratkem 12 novih postaj; vseh katoliških kristijanov je bilo v tamkajšnjem apostoljskem vikarijatu sedem do osem tisoč.

Meseca januarja 1902 je odrinil škof Andrej z dvema patroma in enim domačim dohovnikom v kakih 20 dni hoda od Hararja oddaljeno gorato deželo Kaffa, prvotno domovino kave ali kofeta, kjer je bil že leta 1855 Massaja vstanovil katoliški misijon. Neki ras Vold Giorgis je to deželo leta 1897 vzel in abesinskemu cesarstvu podvergel ter potem vladal tam ko cesarjev namestnik. Ali tamkajšnjim katoličanom je bil hud nasprotnik. To je zvedel Žaroso, ko je zaradi bolezni delj časa se mudi v Addis-Abebi. V začetku decembra 1902 je prišel v Kaffo. Ras ga je sprejel sicer prijazno, ali merzlo. Omečila so ga nekoliko darila, ki mu jih je prinesel, in zlasti pismi ce-

sarjevo in francoskega konzula, ki sta priporočila njegov misijon varstvu in naklonjenosti kneževi. Katoliške duhovnike, ki jih je imel v ječah, je izpustil in cerkve in cerkvene reči, katoličanom vgrabljene, so se jim vernile. Domači duhovniki, trije častitljevi starčki, eden že osemdesetih let in slep, in kristijani, ki so terpeli preganjanje in krivice, so sprejeli škofa in njegove spremljevalce kaker angelje z nebes. In niso vedeli, kako bi bili zadosti pokazali svoje veselje. Zdaj se je začelo za škofa in njegovo pomočnike terdo in trudapolno delo. Najprej je bilo treba vsaj za silo popraviti cerkvico Matere Božje „čappa Mariam“ imenovano in se učiti jezika tiste dežele; na to se je berž začelo s pomočjo domačih duhovnikov ljudi učiti in na prejemo sv. zakramentov pripravljati. In ljudi je bilo čedalje več; od vseh strani so trumoma derli vkup, da pozdravijo škofa in da bodo pri službi božji. To je bil težak ali tolažbe in blagoslova poln čas. Od 12. decembra 1902 do 12. junija 1903 je bilo kerščenih nič menj ko 3538, večinoma odraslih, birmanih 4906, obhajanih 10616, poročenih 1010, in večina tega dela je bila opravljena menda že do 21. decembra 1902. Ta dan je prišel namreč ukaz od rasa, da ima škof svojo delavnost nemudoma vstaviti in vsakega občevanja z domačini se zderžati. In vse prošnje, da bi preklical ta vkaz, so bile zastonj. Po vsi verjetnosti ga je bila našuntala cesarica Taitu, ketere sestro ima ras Voljd Giorgis za ženo. Škof se je obrnil do francoskega konzula in do cesarja samega. Tamu je sporočil naj pride k njemu v glavno mesto, ker iz daljave ne more soditi te pravde. Težkega serca se je odločil škof Andrej 12. junija, da odpočuje. Ali tudi v glavnem mestu se ni dalo nič doseči. Nadopolni misijon v Kaffi je bil videti zgubljen. 22. septembra 1903 so morali vsi katoliški duhovniki, domači in tuji zapustiti deželo. Katoliškim kristjanom so se vzele vse cerkve, mnogi so bežali, mnogi vmerli od terpljenja in nadlog, ki so prišle čez nje. Videti je bilo, da se bo razširilo preganjanje tudi na druge dele galaškega apostoljskega vikarijata. Škof Andrej je ostal devet mesecev v glavnem mestu, da bi koliker mogoče vsaj najhujše odvernili. In res se mu je posrečilo meseca julija 1903 celo v glavno mesto vpeljati ko predstojnika misijona p. Bazilija pod naslovom duhovnega pastirja francoske kolonije. Tudi na dveh drugih krajih se mu je dovolilo vstanoviti podobni duhovni pastirstvi. Ali konec aprila 1904 je cesar vказal naj misijonarji zapuste svoja mesta ter se vmaknejo v Harar; tudi njih šole naj se zapró. Pa misijonarji so ostali, in po sili si jih niso upali poditi. P. Baziliju se je posrečilo celo neketere frančiškanke iz Harara vpeljati v Addis-Abebo; imele so prevzeti odgojo neketerih evropskih deklic.

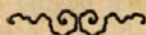

Tolikanj hujše pa je bilo preganjanje proti domačim katoliškim kristijanom in duhovnikom, in to se je nadaljevalo po kratkem prestanku tudi leta 1905 in 1906.

Lansko leto, 18. julija 1906, so sv. oče Pij X. pisali cesarju Meneliku ljubeznivo pismo s prošnjo za varstvo in pravičnost do abesinskih katoličanov. Negus je sprejel pismo sè spoštovanjem in očitnim veseljem. „Mi ljubimo vsi papeža“ je rekel p. Baziliju, „ker je ko oče vseh kristijanov tudi naš oče“. 12. novembra 1906 je odgovoril ter izrazil svoje veselje, da se zopet vterdijo prijazne razmere, v katerih je bil do papežev Pija IX. in Leona XIII. Vsi njegovi katoliški podložni, da se le ne pregreše zoper državne postave, vživajo popoln mir. Ob enem s tem pismom je poslal papežu najvišji abesinski red z diplomom v znamenje posebnega prijateljstva do svetega očeta.

Letos je poslal Menelik svojega poslanca z obilnim spremstvom k poglavitnim vladarjem evropskim; tako zlasti v Berlin, na Dunaj in v Rim. 8. oktobra okoli poldne je bil sprejet pri papežu. Pripeljal se je v vatikan on, Dedžas Mač Mešaša, eden najimenitniških mož na abesinskem dvoru, in njegovi spremljevalci, vsi v krasnih abesinskih opravah se zlatimi venci ali kronami in levjimi grivami na glavi; poslančeva krona se je vsa svetila debelih diamantov. Po obredu o takih prilikah navadnem so jih vpeljali pred papeža, kjer je poslanec bral v svojem jeziku slovesen nagovor, ki se tako vjema s katoliško vero, da katoličan ne bi mogel bolje govoriti: „Ti si podlaga cerkve, ti skala kerščanske vere, kaker je v evangeliju naš Gospod Jezus Kristus rekel tvojemu očetu sv. Petru ... In ni dvojbe, da je mej vsemi prestoli tvoj najimenitniši in najvišja tvoja čast, ker sediš ti na stolu pervaka aposteljnov ...“

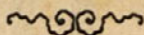
Sveti oče so odgovorili po italijansko, kar je bilo priliki primerno, zahvalili se za varstvo in prijaznost do katoliških misijonarjev ter želeli blagoslov božji cesarju, cesarici, knezem njegove hiše in cesarstva in posebno tudi poslancu, ki ima vse to sporočiti cesarju. Po slovesnem odgovoru so stopili s prestola ter vzeli poslanca in njegovega prvega spremljevalca seboj v svoje zasebno stanovanje, kjer so se ž njima delj časa pogovarjali ter potem sprejeli tudi ostale spremljevalce, mej njimi misijonarja kapucina p. Angela Rončiljonskega. Izročili so poslancu tudi poseben dragocen dar, menda vmetno sestavljeno podobo Matere Božje, za cesarico Tai-Tu. Bog daj, da bi jo omečilo, da bi nadalje vsaj ne nasprotovala več katoliškim misijonarjem. Bog daj, da bi bila lepa dežela Abesinija po priprošnji bl. Agatangelja in Kasijana kmalu tudi vsa katoliška.

Priporočilo v molitev.

V pobožno molitev se priporočajo pokojni udje 3. reda skupščine mariborske: Elizabeta Holzmann iz Ribnice na Pohorju, Magdalena Urbančič iz Maribora, Marija Lenc iz Kamnice, Jera Langbauer in Blaž Stermčnik iz Vuzenice, Ana Krajnc iz Maribora, preč. g. Franc Sternenshek, dekan na Vidmu, † 18. IV. 07, preč. g. Franc Klepač, župnik pri Sv. Ožbaltu, † v Gradcu 14. IX. 07, Terezija Glančnik iz Maribora, Johana Kraker, Andrej Vombek in Neža Koren od Sv. Petra pri Mariboru, Elizabeta Štruc in Marjeta Sterdijen iz Ribnice na Pohorju, Frančiška Unterreiter iz Černeč na Koroškem, Marija Kerle in Marija Paher iz Hoč, Lucija Pauman iz Cirkovic, Marija Pinter iz Selnice, Marija Cocek iz Lučan, Roza Rodič iz Maribora, Gregor Kralj iz Svetinj, Terezija Kocbek od Sv. Ruperta v Slov. Goricah; dalje tretjerednik Anton Kosmelj ob Sv. Jurija ob Taboru; skupščine gorjanske: Ivana (Klara) Jan, ki je bila pri šolskih sestrah v Mariboru, pa je morala zavrlo bolezni priti domov, kjer je po hudem terpljenju, večkrat previdena, ko zgled čistosti in poterpežljivosti sladko zaspala v Gospodu.

Dalje se priporočajo: Katarina Berlot za ozdravljenje želodečne bolezni; Marija Kramar priporoča v molitev svojega moža in več bolnih oseb; neimenovana tretjerednica neko zgubljeno osebo, da bi prišla k spoznanju; neka druga svojega očeta, sama sebe in celo vas, da bi ljubi Bog odvernil od nje nalezljivo holezen; Marija Gornik priporoča svojega bolnega brata, da bi ozdravel, ako pa ne, da bi srečno vmerl in milostljivo sodbo dosegel; neka tretjerednica priporoča svojega bolnega očeta.

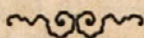

Zahvalo za vslišano molitev

naznanjajo; F. P. za zadobljeno zdravje; J. G. za srečo pri neki kupčiji; M. Z., da je njena hči, ki je bila na smert bolna, tako da so znanci in tudi zdravnik že obupali nad njo, po molitvi k Materi Božji brez posebne unanje pomoči okrevala, da je zdaj že popolnoma zdrava; M. G. da je bila ozdravljena hudo nevarne bolezni brez zdravnikove pomoči; F. K. da je bil rešen iz velikih stisek in je dobil dobro službo; nesa tretjerednica, da se je spreobrnil njen brat.

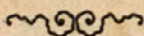
Neka neimenovana oseba naznanja, da so v Savinski dolini v Polzeljski fari na Gori Oljski letos obhajali jubilejno leto, 150letnico, ter so zato za lepo cerkev na visoki gori preskerbeli s pomočjo milodarov in dobrotnikov veliki zvon, ki tehta 30 novih centov ali 53 starih. Tudi njo je silno veselje navdalo, ko je slišala, kaj se namerja in šla je na božjo pot v Nazaret, kjer je pred oltarjem sv. Antona Padovanskega prosila tega mogočnega pomočnika, da bi se namera srečno zveršila, in tudi nadalje je ves čas molila v ta namen in ob-

Ljubila vslišanje naznaniti v „Cvetju“. In Bog je dal, da se je vožnja tako težkega zvona na stermi hrib srečno zveršila in zvon mej silno množico ljudstva brez nesreče obesil v prazni zvonik. Naj oznanja slavo božjo mnoga stoletja!

Za kitajski misijon

so nadalje poslali k nam: Fr. S. Kozlevčar iz Zatičine: 92 K; Helena Krajger iz Stebna na Koroškem: 20 K za odkup deklice, ki naj se kersti na ime Helena; pč. g. Fr. Cepič, župnik v Kazazah na Koroškem: 20 K za odkup dečka, ki se naj kersti na ime Frančišek; neimenovana: 41 K za dečka in deklico, ki naj se kerstita na imeni Avguštin in Avgušтина.

Rimsko-frančiškanski koledar za leto 1907.

Mesec december.

1. Ned. 1. adventna. 2. Pon. Sv. Bibijana, dm.; spomin rajnih bratov, in sester 3 redov itd. 3. Tor. Sv. Frančišek Ksaver, sp. 4. Srd. Sv. Peter Krizolog, šk. c. uč.; sv. Barbara, d. m. 5. Čet. Zv. Humilj, sp. 1. r. 6. Pet. Sv. Nikolaj, šk. 7. Sob. (post) Sv. Ambrož, šk. c. uč. 8. Ned. 2. adv. Neom. spočetje b. D. M. 9. Pon. Sv. Silvester, opat; zv. Joana iz Sinje, d. 3. r. 10. Tor. Prenos hiše b. D. Marije. 11. Srd. Sv. Damaz, papež. 12. Čet. Najdenje trupla sv. Franč. 13. Pet. Sv. Lucija, d. m. 14. Sob. Sv. Gregor, čudod., šk. (P. O.)	15. Ned. 3. adv., osmina neom. spoč. 16. Pon. Sv. Evzebij, šk., m. 17. Tor. Zv. Marjeta Kol. d. 2. r. 18. Srd. kvat. Pričakovanje porodabl. D. Marije. 19. Čet. Zv. Konrad Ofidski, sp. 1. r. 20. Pet. kvat. Sv. Jozafat, šk., m. 21. Sob. kvat. Sv. Tomaž, ap. 22. Ned. 4. adv. Zv. Hugolin, sp. 3. r. 23. Pon. Zv. Nikolaj Faktor, sp. 1. r. 24. Tor. Sveti večer. 25. Srd. Božič. V. O., R. P. 26. Čet. Sv. Štefan, mart. 27. Pet. Sv. Janéz, ap. evang. 28. Sob. Nedorolžni otročiči. 29. Ned. mej osmino božično 30. Pon. „ „ „ 31. Srd. Sv. Silvester, papež.

Srečno novo leto 1908!

P. O. pomeni popolnoma odpustek za vse v cerkvah 3 redov sv. Frančiška.

(P. O.) „ „ „ „ le „ kapucinskih.

P. O. „ „ „ „ le za ude svetovnega 3. reda

V. O. „ vesoljno odvezo s popol. odpustkom „ „ „ „

R. P. „ rimsko postajo „ „ „ „ „ „

zgornji polovici enak guturaljnemu *r*, v spodnji pa bi imeli znamenje za interdentalni *r*, ako egzistira; mogoče, da je to kitajski mej *r* in *l* srednji glas. Cerebraljnima *s* in *z* gre tisto znamenje, ki smo ga dali italijanskemu *s* (rossa) in *z* (rosa); to bi vtegnila biti namreč prv cerebraljna glasova, ako se namreč cerebraljna glasova bližata, kaker se terdi, glasovoma *š* in *ž*. Znamenji za cerebraljni *r* in cerebraljni *z* ste si torej podobni, *z* ima *r* v sebi; to nam lepo kaže, kako se je v resnici iz *z* (ali *ž*) porodil *r*: lat. *a uris*, n. O hr, litv. *a usis*, uho; v re iz v že, morem iz možem itd.

Za arabska in hebrejska emfatična (silna) *t* in *d* bi se dali pisati Stolze-Schreyevi znamenji za navadni *t* in *d* (Gabelsbergerjev *t* od zgoraj dolu potegnjen in njegov prefiks *ge*); za arabski in hebr. emfatični *s* in *z* pa Gabelsbergerjev *sp*, oziroma isto znamenje za polovico zmanjšano. Ali bistvo semitskih emfatičnih glasov fonetikom ni zadosti znano; p. Schmidt in tudi drugi mislijo, da so ti glasovi identični s cerebraljnimi *t*, *d*, *s*, *z* in morda se res po pravici navadno transskribirajo enako, s piko pod temi čerkami. Ako je temu tako, potem bi tudi mi pisali ene kaker druge in tu proponirana znamenja ostanejo ad dispositionem.

Tudi glasova *š* in *ž* razločuje Schmidt dvojna, alveolarno-palataljna in cerebraljno-palataljna; prva bi pisali ožje, druga širje. Seveda moreta biti *š* in *ž* tudi omehčana, topljena ali palatalizirana, kar bi se zaznamenjalo, kaker pri vseh drugih soglasnikih, z odebeljenjem senčne poteze.

Pri guturaljih razločuje p. Schmidt ne glede na palatalizacijo tri stopnje, sprednjo, srednjo in odzadnjo. Morebiti pa bi bile dve zadosti. Odzadnji bi bil hebrejski in arabski emfatični *k*, tako imenovani „qof“, kar bi se zaznamenjalo z nekoliko razširjenim lokom navadnega *k*.

Tudi *f* in *v* sta dvojna, labiodentaljna in bilabialjna; prva dva bi se pisala z nekoliko vpognjenim herbom, druga dva pokonci kaker *p* in *b*. Sicer pa je pri nas *f* vedno labiodentaljen; bilabialjen je bil najberž ob svojem času gerški *q*. Naš *v* je pred soglasniki in pred *r* v korenih labiodentaljen, pred drugimi soglasniki in na koncu pa „u consonans“ torej pisati za polovico krajši od pravega *v*.

Arabska glasova „*a jin*“ in „*ghajin*“ sta menda „explosivae laryngales“, prvi „muta“, drugi „sonora“. Prvi je, ako prav sodim, znani koroški *k*, ki se sliši na Kranjskem edino v nikavnici „*n a k*“. Zaznamenjal bi se ta glas primerno kaker *k*, samo da bi spod na desno zavita poteza ostala do konca enakomerno debela, torej kaker konec znamenja za *m*; „*ghajin*“ pa bi dobil za polovico krajše znamenje, podobno znamenju za gerlni *r*, kateremu glasu je glas te čerke podoben. „*H â*“ in „*ch â*“ pa sta menda „*ajinu*“ in „*ghajinu*“ odgovarjajoča goltna prepisnika, „*fricativae pharyngales*“. prvi „*muta*“, drugi „*sonora*“. Znamenji bi se začeli kaker navadni *h*, končali pa kaker prejšnji. Zlasti poslednje bi bilo zelo podobno znamenju gerlnega *r*, kateremu je tudi gergrajoči glas blizu.

V drugih delih sveta vejo fonetiki in ž njimi p! Schmidt še za razne druge soglasnike, tako za „explosivae laterales“, „fricativae laterales“, „explosivae nasales“, „explosivae cum occlusionione laryngali“, „inspiratae“ („Schnalzlaute“). Tudi za vse te bi se lahko postavila primerna berzopisna znamenja, ki jih pa tu ne bomo popisovali, ker jih v nam znanih jezikih ne potrebujemo.

Le še dve za nas važni znamenji imamo omeniti, znamenje naglasa in znamenje opuščanja.

Znamenje naglasa nam je Gabelsbergerjev *l* na koncu samoglasnika, in sicer brez pritiska za lahak povdarek, kaker je v besedi „vráta“, „vrát“, ali na kratkem samoglasniku v herv. „nòga“, „žèna“, s pritiskom za krepak povdarek, kaker: „vrât“, „do vrâta“ in na kratkem samoglasniku v „prevrât“, „enkràt“ itd. Ako stojita v besedi dva samoglasnika skupaj, katerih prvi ima povdarek, prideta mej njima dva Gabelsbergerjeva *l* ukup, katerih prvi je znamenje naglasa, drugi hijata: „náuk“; ako stoji znamenje za prvim in za drugim, je prvo znamenje hijata, drugo povdarka: „neúmen“.

Znamenje opuščanja je Gabelsbergerjev *a* (viseča pika) in sicer brez pritiska za opuščanje enega glasu ali lehkega zloga, s pritiskom za opuščanje skupka glasov, zlogov ali tudi besede, ki je iz zveze lahko vedeti. Za opuščanje daljših ali več besed bi se znamenje podvojilo ali potrojilo. To, kaker tudi naglasno znamenje se piše v besedo brez pretergavanja. Npretergano, z eno potezo, se pišejo zlasti tudi vse kratke nesamostojne, nenaglašene besedice, skupaj z naglašnimi. Tako npretergano pisanje in izpuščanje vsega, kar se da iz zveze lahko z gotovostjo dopolniti, bo omogočilo dohajati tudi nekoliko hitrega govornika. Seveda pa bo treba k temu mnoge vaje, kaker je je treba sploh tudi pri najboljših dosedanjih sestavih.

Navod k tej vaji mislimo podati v prihodnjem tečaju. Čislani naročniki, ki se hočejo lotiti, so povabljeni, naj pošiljajo svoje poskušnje nam v pregled in popravo; kolkker nam bo dopuščal čas, jih bomo s potrebnimi opazkami sproti vračali, za kar naj se blagovoljno prilagajo potrebne pisemske znamke.

Prosimo pa vse prijatele, naj skušajo mej svojimi znanci širiti to pisavo, ki je poleg svoje bogate natančnosti in splošne rabljivosti tudi mej vsemi dosedanjsimi berzopisnimi sestavi morda najlepša in najlažja tako za učenje, kaker za pisanje in branje.

Cvetje z vertov sv. Frančiška.

XXV. tečaj.

25. jubilejno število! Sami nismo pričakovali v začetku, da bo „Cvetje“ kedaj tako daleč. Hvala Bogu, ki nas je podpiral prav očitno, skozi mnogo in raznih težav in bojov smo prerinili počasi, v 28 letih, do 25. „srebernega“ tečaja. Upamo, da nam ljubi Bog tudi tega še da srečno doveršiti, Njemu samemu in njegovim svetim na čast in slavo, nam in našim dragim naročnikom na korist in v zveličanje. Vabimo torej lepo vse ljube stare prijatele, naj prej ko mogoče ponove naročilo ter nam skušajo pridobiti tudi, koliker se da, novih naročnikov. Naročnina ostane dosedanja in pošilja se naj pod naslovom:

Opravništvo „Cvetja“
franč. samostan. Gorica.